

مجلس شورای اسلامی ایران
تلف: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

کتابچه

«کارگاه آموزشی پیرامون

بخشنامه ۱۲۴۳۹۸

معاونت حقوقی رییس جمهور»

(به منظور بهسازی قراردادها و مناقصات بخش عمومی)

مقدمه

در مسیر بهسازی روشهای «ارجاع کار» انواع قراردادهای بخش عمومی کشور، ۲۰ سال پیش «قانون برگزاری مناقصات» به تصویب رسید که مانند بسیاری دستاوردهای بشری، در حالی که نیازمند تعدادی بهسازی است، در عین حال برخوردار از تعدادی دستاورد و نوآوری است. اگر بخواهیم یک نمونه نوآوری این قانون را از دیدگاه روش یا فرایند تصویب و نیز یک نمونه از دیدگاه محتوا یا متن مصوب، بر شماریم، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱) از دیدگاه روش یا فرایند تصویب:

تنها قانونی که پیش از تصویب در صحن پارلمان ملی (مشمول بر نمایندگان مناطق گوناگون کشور)، در طی یک

شبیه‌سازی پارلمانی و با حضور نمایندگان تشکلهای حرفه‌ای بخش خصوصی (به مثابه بخشها یا جوامع گوناگون ذینفعان کشور) در یک صحن عمومی با کاربران بخش خصوصی، بخش عمومی و نیز برخی نمایندگان مجلس، در معرض نقد و نظر گذاشته شد. (همایش «معاملات عمومی، آسیب‌شناسی و راهکارها» در روز شنبه ۲۱ دیماه ۱۳۸۱ با توزیع متن قانون و بحث و بررسی ماده به ماده‌ی آن).

۲) از دیدگاه محتوا و متن مصوب:

توسیع و توسعه‌ی معنای قانونی اصطلاح «مناقصه» از «کمترین قیمت» (Least-Cost Selection) به انواع روشهای «گزینش برپایه‌ی مرغوبیت و قیمت» (QCBS) از جمله «گزینش برپایه‌ی ارزش» (VBS)؛ البته این مهم هنوز مورد توجه بسیاری از اظهار نظرکنندگان نیست و حتی در برخی اظهار نظرات رسمی اشتباه می‌کنند. (موضوعی که در نشست «کرسی علمی ترویجی معاملات بخش عمومی» با تبیین قلمروی قانونی و فنی اصطلاح «مناقصه» در نظام حقوقی ایران به همت «اداره کل آموزش» معاونت تحقیقات، آموزش و حقوق شهروندی معاونت حقوقی رییس جمهور در روز شنبه ۲۱ اسفندماه ۱۴۰۱ برگزار شد.)

◀ مسئله یا موضوع پرابلماتیک

برداشت محدود برخی مجریان یا ناظران این قانون در اوایل دهه‌ی ۸۰ که این قانون تصویب و ابلاغ شد، شاید در زمان خود مشکلی نداشت، اما اکنون در برخی موارد، از جمله روش تشکیل و انعقاد «قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی» مسئله‌زا یا چالش برانگیز شده‌است. اکنون توسعه‌ی برداشتهای مجریان و ناظران از اصول مندرج در «قانون برگزاری مناقصات»، برای اجرای مناقصات برخی قراردادهای بخش عمومی، ارزش مضاعف یافته و بلکه کاملاً ضروری شده‌است. دو نکته‌ی نیازمند تأمل و توجه درباره‌ی این قانون وجود دارد، به شرح زیر:

۱. برخی نوآوریهای این قانون، بسیار جلوتر از دیگر اجزای عناصر نظام اجرایی و روشهای مدیریت بخش عمومی کشور بوده‌است که اکنون کاملاً ضروری است این فاصله از طریق بازآموزی درست رفع و شیوه‌های اجرای اصلاح شود. (یک نمونه از این موارد واکنش اداره‌ی حقوقی قوه‌ی قضاییه به ماده‌ی ۱۰ این قانون است و مورد دیگر تعمیم استفاده از قیمت ترازشده در تمام مناقصات دو مرحله‌ای)

۲. غلبه‌ی رویکردهای نوشته‌گرا و واکنشهای متن‌محور، کمتر فرصت داده‌است تا به اندازه‌ی کافی به بهسازی رفتارهای بازیگران و مقدم بر آن به بهسازی فهم و باور یا ارتقای برداشت بازیگران، اقدام کنیم؛ یا به بهسازی ساختارهای اجرا و نظارت کشور، توجه نماییم. هنوز هم به جای بازخوانی و فهم بهتر متن موجود «قانون» و معرفی و ترویج فهم‌های دارای اثربخشی و بهره‌وری بیشتر، فقط و فقط داریم درخواست تغییر متن مطرح می‌شود.

بخشنامه‌ی اخیرالتصویب معاونت حقوقی ریاست جمهوری (مورخ ۱۶ مهرماه ۱۴۰۲) با شماره ۱۲۴۳۹۸ با اتکا به هریک از این دو دلیل، دارای اهمیتی ویژه است و کاملاً ضرورت دارد که بدرستی تبیین و ترویج شود.

◀ نکته‌ی کلیدی یا نقطه‌ی عزیمت این کارگاه آموزشی

متأسفانه ما پیش از فهم کامل و درست متن قانونی موجود (در راستای توانمندسازی افراد ذی‌مدخل و نیز در راستای بهسازی سازوکارها یا دستگاههای اثرگذار) و پیش از استفاده از تمام ظرفیتهای همین متن قانون موجود، فقط داریم دنبال یک متن دیگر بوده‌ایم. بسیاری از ما، تقریباً از فردای تصویب و ابلاغ قانون، در سودای جایگزین کردن یک متن دیگر بوده‌ایم. همین میل شدید بازنویسی و غفلت از بازخوانی، همین نوشته‌گرایی و فراموش کردن توانمندسازی بدنه‌ی حکمرانی، یکی از علل اصلی لاینحل ماندن چالشهای ما بوده‌است. نکته‌ی کلیدی این است: رویکردهای نوینی که منجر به بهسازی متن یا بافتار قانونی شد، بدون نوسازی در باورها، برداشتها و رفتارهای دست‌اندرکاران (اعم از اجرایی، نظارتی، قضایی و شبه‌قضایی) یا بدون بهسازی در ساختارها، نمی‌تواند به دستاوردهای کافی بینجامد. با کمال تأسف باید اذعان کرد که غفلت گسترده از بهسازی‌های رفتاری و ساختاری و دل بستن فقط به تغییرات داریم متن یا بافتار مقررات، آفت جدی توانمندسازی دولت و کاهش عملی و عینی مخاطرات قراردادهای بخش عمومی بوده‌است.

◀ بخشنامه، شایسته‌ی ترویج «روی آورد» و نیز آموزش «دست‌آورد»ها است

بخشنامه‌ی ۱۴۴۳۹۸ معاونت حقوقی ریاست جمهوری (بهبودی مناقصات)، در واقع یک راهنمای عملی و عملیاتی گام به گام در حل و رفع برخی از مهمترین بدفهمی‌ها در موضوع مناقصات کشور است. این بخشنامه توانسته است بدون ورود به تقنین یا تغییر بافتار مقرراتی، فقط با معرفی و ابلاغ نگرش، باور و فهم درست از قانون موجود کشور، یک گام استوار برای اصلاح رفتارها بردارد و همچنین راه را برای اصلاح ساختارهای مربوط به مناقصات و قراردادهای بخش عمومی بگشاید. این بخشنامه، برخی بدفهمی‌های مهم درباره‌ی نگرش و روش طراحی و اجرای مناقصات را رفع و برخی پرسشهای کمتر پاسخ داده شده یا نقاط مبهم را روشن ساخته است.

این بخشنامه بدون تقنین تازه، افقهای تازه را روشن کرده است و برای حل مسئله‌ی مناقصات پیچیده، پرسشهایی مهم - مانند «مذاکرات رقابتی»، «شنیدن صدای بازار» و «اثر پیشنهاد و نظرات بخش خصوصی در اسناد مناقصه» - را روشن ساخته است.

لازم به نظر می‌رسد که از «روی آورد این بخشنامه به مسایل» باید بیشتر استفاده کنیم تا دستاوردهای بیشتری به دست آید.

بنابراین:

اولا روی آورد این بخشنامه - به منظور امکان استفاده از چنین روی آوردی در دیگر زمینه‌های حقوقی کشور - شایسته‌ی بررسی و ترویج است؛

ثانیا برخی از مهمترین نکات بخشنامه برای پاسخ به مهمترین چالشهای جاری و فوری کشور در قراردادهای پیچیده، نیازمند آموزش و ترویج است. در این کارگاه اندکی به بررسی روی آورد بخشنامه و سپس با دقت به خوانش و آموزش دستاوردهای بخشنامه خواهیم پرداخت.

معاونت حقوقی رئیس جمهور

(پ)

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

شماره ۱۳۸۴۹۲
تاریخ ۱۴۰۱/۸/۱۴
پست

برنق

جناب آقای خدوئی وزیر محترم امور اقتصادی و دولتی
جناب آقای اوجی وزیر محترم نفت
جناب آقای عمرانیان وزیر محترم نیرو
جناب آقای قاسمی وزیر محترم راه و شهرسازی
جناب آقای مین‌المی وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
جناب آقای میرکالمی معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

با سلام و احترام؛

همانگونه که مستحضرد در سال‌های اخیر روش «مشارکت عمومی - خصوصی» به عنوان یکی از راهکارهای تأمین مالی طرح‌های عمرانی کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد. هر چند این نوع قرارداد با سایر قراردادهای مربوط به اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای متفاوت است، با این حال این تفاوت موجب نمی‌شود قانون و مقررات ناظر بر برگزاری مناقصات در این خصوص نادیده انگاشته شود. علیهذا ضمن لغو نامه شماره ۳۸۷۹۱/۱۱۵۳۹۷ مورخ ۱۳۹۸/۹/۱۱ این معاونت، بر ضرورت رعایت قانون برگزاری مناقصات در کلیه قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی تأکید می‌شود.

محمد دهقان

روبوشت:

تجه اداره کل حوزه معاونت - ۱۴۰۱/۷/۲۴

Member Association
International Federation of
Consulting Engineers (FIDIC)

جامعه مهندسان مشاور ایران
IRANIAN SOCIETY OF
CONSULTING ENGINEERS
تأسیس ۱۳۵۲

به نام خدا

شماره: ۰۰۷۲-ر ش م-۱۴۰۱
تاریخ: ۱۴۰۱/۰۸/۲۱
پیوست: ندارد

ریاست جمهوری
جناب آقای دکتر دهقان
معاون حقوقی محترم رئیس جمهور

موضوع: قردادانی و سپاسگزاری از صدور نامه شماره ۱۳۵۴۶۲ مورخ ۱۴۰۱/۸/۱

با احترام، به استحضار می‌رساند که جامعه مهندسان مشاور ایران فراگیرترین تشکل مهندسی مشاور در کشور است که طی نیم قرن گذشته به کمک بیش از ۸۰۰ شرکت عضو خود در ۲۰ گروه تخصصی در به ثمر رسیدن طرح‌های (پروژه‌های) دستگاه‌های اجرایی کشور نقش کلیدی و مؤثر داشته است. با اتکا به این تجربه خدمت‌رسانی در راستای توسعه پایدار کشور، این جامعه از ابلاغ نامه شماره ۱۳۵۴۶۲ مورخ ۱۴۰۱/۸/۱ جنابعالی در مورد رعایت قانون برگزاری مناقصات در کلیه قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی، قردادانی و سپاسگزاری می‌کند.

با تجدید احترام

محمدحسین شمشیرساز

رئیس شورای مدیریت

تهران - ولنجک - خیابان بیست و ششم - میدان البرز - نبش خیابان سلامی - شماره ۲۵ - کدپستی: ۱۹۸۷۹-۲۶۸۱۱ - تلفن: ۶۰-۶۲۵۹-۲۲۲۰ - فاکس: ۶۲۵۸-۲۲۲۰

ISCE Building, Velenjak Ave., 26 th St., No. 25, Tehran 19847-46811 - Tel: (+98 21) 2240 6259 - 60 Fax: (+98 21) 2240 6258

e-mail: info@irsce.org

www.irsce.org

متن بخشنامه ۱۳۴۳۹۸ (بهبودی مناقصات در ۱۶ مهر ۱۴۰۲)

شماره: ۱۳۴۳۹۸ /
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۱۶
سامت: ۱۶:۴۹
تبدیلی:
فهرت:

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

معاونت حقوقی رئیس جمهور

بسمه تعالی

کلیه وزارتخانه‌ها، استانداری‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی
موضوع: کاهش دعاوی قراردادی و خسارات ناشیه (از طریق بهسازی فرایند مناقصات و قراردادهای عمومی)
باسلام واحترام؛

همانگونه که استحضار دارید؛ «معاملات عمومی» یگانه درگاه ورود هرگونه کالا - اعم از مصرفی و سرمایه‌ای - به دستگاه‌های اجرایی و سازمانهای بخش عمومی است و انواع خدمات (کارشناسی و مشاوره) به بخش عمومی نیز در کنار قراردادهای استخدام اشخاص، از این طریق وارد بخش عمومی شود. از آنجا که هرگونه تقصیر، قصور، خطا یا عدم انطباق در تدوین قراردادهای بخش عمومی یا در تشکیل این قراردادها و انتخاب کالا یا خدمات بهینه، سبب کاهش اثربخشی یا کارآمدی این قراردادها می‌شود و این کاهش، گذشته از گران کردن حکمرانی، سبب عدم دستیابی به اهداف مقرر از نظر کیفی، کمی و زمانی شده و عدم رضایت عمومی را در پی خواهد داشت، به منظور کاهش دعاوی و اختلافات و افزایش اثربخشی و کارایی در فرایندهای تدوین، تشکیل انعقاد قراردادهای بخش عمومی، خواهشمند است دستور فرمائید موارد زیر از سوی واحدهای ذی‌ربط مورد توجه و اقدام قرار گیرد.

۱- برنامه‌ریزی برای انعقاد قراردادهای سازمان: تا حد ممکن نیازهای معاملاتی آینده خود و قراردادهای مربوطه را پیش‌بینی و تمهیدات یا اقدامات لازم را به موقع آغاز نمایند. مدیران حقوقی یا قراردادی هر دستگاه لازم است از هر یک از واحدهای حوزه‌ی مسئولیت خود، برنامه‌ی قراردادهای سال آینده، شش ماهه‌ی آینده و سه‌ماه‌ی آینده خود را درخواست کنند و براساس آن برنامه، بررسی‌های قراردادی خود را بموقع آغاز کند تا هر قراردادی - اعم از قرارداد همسان و غیر آن- به درستی تنظیم و تدوین شود و ابهامات و اختلافات قراردادی و خسارات ناشی از آن به حداقل برسد.

۲- تدوین متن قرارداد: «متن قرارداد» مهمترین بخش «اسناد مناقصه» است و پیش از «فراخوان» (اعم از انتشار آگهی یا ارسال دعوتنامه) باید متن قرارداد و تمام پیوسته‌های آن با رعایت قوانین و مقررات عام و خاص و نیز طبق ضوابط فنی عام و خاص موضوع معامله، تنظیم شود و به تأیید کارشناسان و مقامات مجاز واحد متقاضی و دستگاه اجرایی برسد.

بخشنامه ۱۴۳۹۸ (بهبازی مناقصات در ۱۶ مهر ۱۴۰۲)

شماره: ۱۴۳۹۸ /
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۱۶
ساعت: ۱۶:۴۹
مقر: _____
فرست: _____

معاونت حقوقی رئیس جمهور

به عنوان نمونه: در قراردادهای «مشارکت عمومی و خصوصی»، باید «مدل مالی شاعده» (مدلی مالی مصوب طرف عمومی که لازم است ابتدا و در دوره برگزاری مناقصات، چارچوب آن در اختیار مناقسه‌گران قرار گیرد تا ایشان داده‌های پیشنهادی خود را در آن چارچوب به بخش عمومی تسلیم نمایند) و تمام انتظارات و خطوط فرمز طرف عمومی (دستگاه اجرایی) از جمله مشخصات محصول تحویلی (اعم از کالا یا خدمت) مورد انتظار و نیز زمان و مکان تحویل محصولات، پیش‌بینی شود و به روشنی در قرارداد یا پیوسته‌های آن تبیین گردد.

۳- تنظیم برنامه‌ی زمانی هر مناقسه: در تنظیم «برنامه‌ی زمانی مناقسه»، یکی از مهمترین موارد، عبارت است از دادن فرصت قانونی و نیز کافی به مناقسه‌گران، برای مطالعه و بررسی اسناد مناقسه و ارائه پیشنهاد. یعنی: پیش‌بینی یک فاصله‌ی بهینه بین آخرین «زمان توزیع اسناد مناقسه میان مناقسه‌گران» تا آخرین «زمان تسلیم پیشنهاد به مناقسه‌گزار»، این فاصله در ساده‌ترین معاملات، طبق قانون ده روز است. متوازن با افزایش پیچیدگی مناقسه و اسناد مناقسه، این فرصت نیز باید افزایش یافته و در فراخوان مناقسه اعلان گردد.

مناقسه‌گزار در افزایش و تعیین بهینه‌ی این فرصت، باید دو موضوع را به صورت توأم در نظر بگیرد:
- از یک سو به علت افزایش بیش از اندازه در این فرصت، مواعد کلیدی (مانند انعقاد قرارداد، آغاز به کار و تحویل محصول) دچار تأخیر و مخاطره نشود.

- از سوی دیگر کاهش این فرصت، امکان پرسش و پاسخ کافی و شفاف‌سازی را سلب نکند و سبب افزایش خطر باقی‌ماندن ابهام یا ایراد در مناقسه و اختلافات آینده (در دوره‌ی اجرای قرارداد) نشود.

بنابراین لازم است فرصت کافی برای هر یک از چهار گام کلیدی زیر پیش‌بینی و در اسناد مناقسه (از جمله در «برنامه‌ی زمانی مناقسه») به روشنی اعلان شود:

۳-۱- فرصت مطالعه‌ی مناقسه‌گران روی اسناد مناقسه: برای آن که هر مناقسه‌گر (حتی مناقسه‌گری که در آخرین زمان توزیع اسناد مناقسه، آنها را دریافت کرده است) بتواند تمام بخشهای «اسناد مناقسه» (بویژه «قرارداد» و پیوسته‌های آن) را مطالعه و بررسی کند، باید یک فرصت معقول و متوازن پیش‌بینی شود. در صورت نیاز به بازدید از ساختگاه یا مستحدثات (سایت ویزیت) یا نیاز به برگزاری «جلسه‌ی توضیح اسناد»، زمانی نیز برای آن اقدامات پیش‌بینی شود.

۳-۲- فرصت پرسش مناقسه‌گران از مناقسه‌گزار: به منظور رفع هر گونه «ابهام یا ایراد» احتمالی باقیمانده در «اسناد مناقسه» (بویژه «قرارداد» و پیوسته‌های آن)، یک تاریخ معقول و متوازن با پیچیدگی اسناد مناقسه، به عنوان «آخرین فرصت مناقسه‌گران برای درخواست توضیح از مناقسه‌گزار» باید پیش‌بینی شود.

بخشنامه ۱۴۳۹۸ (بهسازی مناقصات در ۱۶ مهر ۱۴۰۲)

شماره: ۱۴۳۹۸ /
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۱۶
ساعت: ۱۶:۴۹
مقره بندی:
فوریت:

معاونت حقوقی رئیس جمهور

۳-۳- فرصت پاسخ مناقصه‌گزار به مناقصه‌گران: برای آن که دستگاه مناقصه‌گزار بتواند (حسب مورد با همکاری واحد متقاضی، واحد فنی و مهندسی یا کمیته فنی - بازرگانی و واحد حقوقی یا قراردادی) مجموعه ابهامها یا ایرادهای احتمالی را - به صورت یکنواخت و بدون تعارض در اسناد مناقصه - رفع بکند و طی سند مکمل یا متمم اسناد مناقصه توضیح دهد (توضیحات موضوع جزء «۱۱» بند «ب» ماده (۱۴) قانون برگزاری مناقصات)، باید یک مهلت معقول و متوازن پیش‌بینی شود.

۴-۳- فرصت تهیه پیشنهاد مناقصه‌گران و تسلیم آن به مناقصه‌گزار: پس از ارایه توضیحات نهایی مناقصه‌گزار به مناقصه‌گران و رفع ابهامها یا ایرادهای احتمالی اسناد مناقصه، باید برای تهیه پیشنهادهای مناقصه‌گران و اجزای آن (از جمله تضمین شرکت در مناقصه)، یک فرصت معقول و متوازن با پیچیدگی خواسته‌ی مناقصه‌گزار و پیشنهادهای مناقصه‌گران پیش‌بینی شود.

ملاحظات:

- توسعه فرصت رفع ابهام یا ایراد: به منظور حصول مرغوبیت مورد نظر بخش عمومی در محصول مورد معامله (طبق اسناد مناقصه) و نیز تحقق عملی قیمت اعلامی مناقصه‌گران، مناقصه‌گزار می‌تواند در صورت ضرورت، تعداد دفعات پرسش و پاسخ را تکرار یا مهلت پرسش و پاسخ را تمدید کند؛ به شرط آن که تصمیم تکرار یا تمدید، بلافاصله و به صورت یکسان به اطلاع تمام مناقصه‌گران برسد. از آنجا که قانون محدودیتی برای دفعات و مدت این رفع ابهام یا ایراد و تکمیل «اسناد مناقصه» مقرر نکرده است، لازم است در قراردادهای پیچیده (مانند مشارکت عمومی و خصوصی) تا هنگام رفع ابهام یا ایرادهای احتمالی اسناد مناقصه و حصول شفافیت و دقت کافی در مفروضات و انتظارات مناقصه‌گزار و مناقصه‌گران، این مذاکرات مکث، یکسان و علنی ادامه یابد تا احتمال اختلافات قراردادی به حداقل برسد. به عنوان مثال: در مناقصات قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی، ابهام یا ایرادی در شروط پایه و «مدل مالی شاهد» باقی بماند. به بیان دیگر باید توجه داشت که: در قراردادهای پیچیده و چند وجهی یا چند تهمدی مانند «طراحی و احداث» (DB)، «مهندسی، تدارکات و احداث» (EPC)، «مشارکت عمومی و خصوصی» از جمله «احداث، بهره‌برداری، انتقال» (BOT)، «احداث، اجازه، انتقال» (BLT) یا «احداث، بهره‌برداری، تملک» (BOO)، هرچه قرارداد پیچیده‌تر می‌شود، در توازن با افزایش پیچیدگی، باید مهلت پرسش و پاسخ یا تعداد دفعات پرسش و پاسخ افزایش یابد.

بخشنامه ۱۴۳۹۸ (بهبازی مناقصات در ۱۶ مهر ۱۴۰۲)

شماره: ۱۴۳۹۸ /
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۱۶
ساعت: ۱۶:۴۹
مهره بندی:
فوریت:

معاونت حقوقی رئیس جمهور

– رعایت حقوق ارایه‌کنندگان اطلاعات و فکر؛ در قراردادهایی که فکر، ایده یا داده‌های مناقسه‌گران می‌تواند اثر چشم‌گیری در بهبود محصول نهایی داشته باشد – از جمله قراردادهای «مهندسی، تدارکات و احداث» و «مشارکت عمومی و خصوصی» – مانند قراردادهای خدمات مشاوره، توصیه می‌شود: مناقسه‌گزار امتیازی برای مناقسه‌گرانی که احتمالاً فکر، ایده یا داده‌ی مؤثری در اختیار مناقسه‌گزار قرار خواهند داد در نظر بگیرد و این روش امتیازدهی را نیز در اسناد مناقسه تشریح کند.

– توجه به وظیفه‌ی ذاتی دستگاه مناقسه‌گزار؛ اصل بر آن است که اولاً، دستگاه مناقسه‌گزار پیش از فراخوان (نخستین گام مناقسه) باید مطالعات و تدوین اسناد مناقسه را با دقت و جامعیت انجام داده باشد. (در تا در طی رفع ایراد و اصلاح اسناد مناقسه، ماهیت مناقسه – یا معامله – طبق عرف خاص مربوطه تغییر نکند) و ثانیاً در صورت نیاز به پرسش و پاسخ، این امر باید با سرعت کافی انجام شود (تا مخاطره‌ی پایان مهلت اعتبار پیشنهادها پدید نیاید) با این وجود، به دلیل اهمیت دقت و شفافیت قراردادی و نقش آن در کاهش اختلافات آتی (به سیاق ضرب‌المثل «جنگ اول بهتر از صلح آخر است» در شرایط استثنایی، مناقسه‌گزار می‌تواند در صورت تغییر ماهیت مناقسه (در طی رفع ایراد اسناد مناقسه)، از ابزار قانونی «لغو مناقسه» استفاده کند؛ یا در صورت نزدیک شدن پایان اعتبار پیشنهادها (در طی رفع ابهام اسناد مناقسه)، از ابزار قانونی «تجدید مناقسه» استفاده کند؛ و برای انعقاد یک قرارداد صحیح، مناقسه‌ی تازه را با اسناد مناقسه‌ی تصحیح شده یا برنامه‌ی زمانی تجدید شده برگزار کند.

۴- گشایش پیشنهادها: پس از شفاف یا نهایی شدن تمام انتظارات طرفین قرارداد، شروط قراردادی، جزئیات ارزیابی‌ها (اعم از ارزیابی کیفی، ارزیابی فنی – بازرگانی و ارزیابی مالی) و جزئیات مدل مالی شاهد (در قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی) مناقسه‌گزار باید پیشنهادهای مناقسه‌گران را دریافت و در اسرع وقت، نخستین جلسه‌ی گشایش پیشنهادها را با رعایت مقررات مربوطه برگزار کند. ارجح است که از زمان «اعلان آخرین تغییر یا تکمیل اسناد مناقسه» (آخرین شفاف‌سازی) تا آخرین «زمان تسلیم پیشنهادها»، دست کم سه روز کاری فرصت وجود داشته باشد.

۵- بررسی پیشنهادها: انعقاد قراردادها و خرید محصولات پیچیده (مانند قراردادهای نامبرده در ملاطفه اول باید از طریق برگزاری «مناقسه دو مرحله‌ای» انجام شود تا دستگاه مناقسه‌گزار حتماً پس از اطمینان از «انطباق پیشنهاد مناقسه‌گران با مشخصات فنی و شرایط مندرج در اسناد مناقسه (و اجزای تکمیلی آن)»، وارد بررسی مالی پیشنهادها شود.

بخشنامه ۱۴۳۹۸ (بهسازی مناقصات در ۱۶ مهر ۱۴۰۲)

شماره: ۱۴۳۹۸ /
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۱۶
ساعت: ۱۶:۴۹
طبقه بندی:
فوریت:

معاونت حقوقی رئیس جمهور

نکته:

در نظر داشتن و رعایت هدف اصلی مناقصه و انعقاد قرارداد: در قراردادهای پیچیده (مانند مشارکت عمومی و خصوصی)، در طول «ارزیابی فنی - بازرگانی» نیز اگر استثنائاً ابهام یا ایراد تازمائی کشف شود - به منظور کاهش مخاطرات و اختلافات آینده و پیشگیری از تطویل پروژه‌ها و خسارات اقتصادی یا اجتماعی - باید این اطلاعات مکشوفه ضمن درج در صورتجلسه کمیته فنی - بازرگانی، به تأیید کمیسیون مناقصه و سپس به صورت دقیق، مکتوب، علنی و یکسان به اطلاع تمام مناقصه‌گران برسد. اگر اطلاعات مکشوفه مستلزم تنظیم مستندهای جدید و هرگونه جایگزینی یا اصلاح کلی یا جزئی پیشنهاد مناقصه‌گران (مانند اصلاح یا جایگزینی پیشنهاد مالی) باشد، باید این امکان نیز بلافاصله و به طور علنی و یکسان به اطلاع همه مناقصه‌گران برسد و فرصت یکسان در اختیار همه آنان قرار گیرد. در هر صورت هرگونه تغییر منجر به تغییر ماهیت مناقصه - یا معامله - نیازمند لغو مناقصه و برگزاری مناقصه تازه است. نیاز به زمان بیشتر برای شفاف‌سازی، اصلاح یا جایگزینی پیشنهادها و نیز ارزیابی‌های ضروری، در مواقع ضرورت از طریق تجدید مناقصه قابل تحقق است.

۶- امضای قرارداد: قرارداد مورد امضا باید منطبق بر متن نهایی مندرج در اسناد مناقصه و اجزای تکمیلی آن (موضوع جزء «۱۱» بند «ب» ماده (۱۴) قانون برگزاری مناقصات) باشد و اعطای هرگونه امتیاز (فراتر از آنچه در دوره مناقصه اعلان شده است) طبق بند «۱۴» ماده (۳۱) قانون آیین‌نامه‌ی معاملات دولتی ممنوع است.

۷- اجرای قرارداد: پس از امضای قرارداد نیز هرگونه تغییرات اجرایی تنها طبق شروط متن قرارداد و با رعایت قوانین و مقررات از جمله رعایت «شرایط عمومی» مورد استفاده و نیز «ماده (۱۹) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار» و همراه اعلان عمومی مجاز خواهد بود.

محمد هادی عبادی
معاون هماهنگی و برنامه ریزی
امور حقوقی دستگاه‌های اجرایی

رونوشت:

لح جناب آقای دکتر دهقان، معاون محترم حقوقی رئیس جمهور، جهت استحضار
لح اداره کل حوزه
لح پابگانی نظرات حقوقی -

نامه قدردانی اتاق ایران از معاونت حقوقی (۲۹ آذر ۱۴۰۲)

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۹/۲۹

شماره: ۱۶۰۲/۲۹۶۷۲

دارد

تاریخ:

شماره:

پیوست:

تخصص اسات نام

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
Iran Chamber of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

دیر

باسمه تعالی

سال چهارم تورم، رشد تولید

جناب آقای دکتر محمد دهقان

معاونت محترم حقوقی ریاست جمهوری

با سلام و تحیات،

با توجه به بخشنامه شماره ۱۲۴۳۹۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۱۶ آن معاونت محترم با موضوع «گاهش دعاوی قراردادی و خسارات ناشیه از طریق بهسازی فرایند مناقصات و قراردادهای عمومی» به کلیه وزارتخانه‌ها، استانداری‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی، لازم می‌داند از مجموعه مساعی علمی، فنی و حقوقی آن معاونت برای افزایش شفافیت و عدالت در مناقصات و به ویژه در مناقصات قراردادهای «سرمایه‌گذاری» یا «مشارکت عمومی - خصوصی» (که با طرح روش‌های مهم مانند دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق (۲) دچار ابهام شده‌بود) قدردانی و سپاسگزاری نماید.

آرزومند و امیدوار است با تداوم این گونه مساعی علمی، فنی و حقوقی با آن معاونت محترم، بهسازی بستر تشکیل و انعقاد قراردادهای عمومی بیش از پیش شفاف و عادلانه حاصل شود.

در پایان این اتاق آمادگی خود را برای تشریک مساعی، افزایش شفافیت و ارتقاء عدالت در امور یادشده به استحضار می‌رساند.

فرست
ساسان شاه‌ویسی

متن «قانون برگزاری مناقصات» و «قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات مناقصات»

قانون برگزاری مناقصات

فصل اول - کلیات

◀ ماده ۱ - کاربرد

الف - این قانون به منظور تعیین روش و مراحل برگزاری مناقصات به تصویب میرسد و تنها در معاملاتی که با رعایت این قانون انجام می‌شود، کاربرد دارد.

ب - قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه‌ها، سازمانها و موسسات و شرکتهای دولتی، موسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانکها و موسسات اعتباری دولتی، شرکتهای بیمه دولتی، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (در مواردی که آن بنیادها و نهادهای از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند)، موسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی و همچنین دستگاهها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، اعم از این که قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند. نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و شرکتهای تابعه آنها موظفند در برگزاری مناقصه مقررات این قانون را رعایت کنند.

تبصره - نیروهای مسلح، تابع مقررات و ضوابط خاص خود بوده و از شمول این قانون مستثنی هستند.

◀ ماده ۲ - تعاریف

واژگانی که در این قانون به کار برده شده، به شرح زیر تعریف می‌شوند:

الف - مناقصه: فرآیندی است رقابتی برای تامین کیفیت مورد نظر (طبق اسناد مناقصه) که در آن تعهدات موضوع معامله به مناقصه‌گری که کمترین قیمت متناسب را پیشنهاد کرده باشد واگذار می‌شود.

ب - مناقصه‌گزار: دستگاه موضوع بند ب ماده ۱ این قانون که مناقصه را برگزار می‌نماید.

ج - مناقصه‌گر: شخصی حقیقی یا حقوقی است که اسناد مناقصه را دریافت و در مناقصه شرکت می‌کند.

د - کمیته فنی بازگانی: هیأتی است با حداقل سه عضو خبره فنی بازگانی صلاحیتدار که از سوی مقام مجاز دستگاه مناقصه‌گزار انتخاب می‌شود و ارزیابی فنی بازگانی پیشنهادها و سایر وظایف مقرر در این قانون را بر عهده می‌گیرد. هـ - ارزیابی کیفی مناقصه‌گران: عبارت است از ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه‌گران که از سوی مناقصه‌گزار یا به تشخیص وی توسط کمیته فنی بازگانی انجام می‌شود.

و - ارزیابی فنی بازگانی پیشنهادها: فرآیندی است که در آن مشخصات، استانداردها، کارایی، دوام و سایر ویژگیهای فنی بازگانی پیشنهادها مناقصه‌گران بررسی، ارزیابی و پیشنهادها قابل قبول برگزیده می‌شوند.

ز - ارزیابی مالی: فرآیندی است که در آن مناسبترین قیمت به شرح مندرج در ماده ۲۰ این قانون از بین پیشنهادهایی که از نظر فنی بازگانی پذیرفته شده‌اند، برگزیده می‌شود.

ح - ارزیابی شکلی: عبارت است از بررسی کامل بودن اسناد و امضای آنها، غیر مشروط و خوانا بودن پیشنهاد قیمت.

ط - انحصار: انحصار در معامله عبارت است از یگانه بودن متقاضی شرکت در معامله که به طرق زیر تعیین می شود:

۱- اعلان هیأت وزیران برای کالاها و خدماتی که در انحصار دولت است.

۲- انتشار آگهی عمومی و ایجاب تنهائیک متقاضی برای انجام معامله.

ی - برنامه زمانی مناقصه: سندی است که در آن زمان و مهلت برگزاری مراحل مختلف مناقصه، مدت اعتبار پیشنهادها و زمان انعقاد قرارداد مشخص می شود.

◀ ماده ۳ - طبقه بندی معاملات

معاملات از نظر نصاب (قیمت معامله) به سه دسته تقسیم می شوند:

۱- معاملات کوچک: معاملاتی که به قیمت ثابت سال ۱۳۸۲ کمتر از بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال باشد.

۲- معاملات متوسط: معاملاتی که مبلغ مورد معامله بیش از سقف مبلغ معاملات کوچک بوده و از ده برابر سقف ارزش معاملات کوچک تجاوز نکند.

۳- معاملات بزرگ: معاملاتی که مبلغ برآورد اولیه آنها بیش از ده برابر سقف ارزش مبلغ معاملات کوچک باشد.

تبصره ۱ - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در ابتدای هر سال نصاب معاملات را براساس شاخص بهای کالاها و خدمات اعلام شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، جهت تصویب به هیأت وزیران پیشنهاد نماید.

تبصره ۲ - مبلغ نصاب برای معاملات کوچک و متوسط مبلغ مورد معامله و در معاملات عمده مبلغ برآوردی واحد متقاضی معامله می باشد.

تبصره ۳ - مبلغ یا برآورد معاملات مشمول هریک از نصابهای فوق نباید با تفکیک اقلامی که به طور متعارف یک مجموعه واحد تلقی می شوند، به نصاب پایینتر برده شود.

◀ ماده ۴ - طبقه‌بندی انواع مناقصات

الف - مناقصات از نظر مراحل بررسی به انواع زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۱- مناقصه يك مرحله‌ای: مناقصه‌ای است که در آن نیازی به ارزیابی فنی بازگانی پیشنهادها نباشد. در این مناقصه پاکتهای پیشنهاد مناقصه‌گران در يك جلسه گشوده و در همان جلسه برنده مناقصه تعیین می‌[تواند] شود.

۲- مناقصه دومرحله‌ای: مناقصه‌ای است که به تشخیص مناقصه‌گزار، بررسی فنی بازگانی پیشنهادها لازم باشد. در این مناقصه کمیته فنی بازگانی [الزاماً] تشکیل می‌شود و نتایج ارزیابی فنی بازگانی پیشنهادها را به کمیسیون مناقصه گزارش می‌کند و براساس مفاد ماده ۱۹ این قانون برنده مناقصه تعیین می‌شود.

ب - مناقصات از نظر روش دعوت مناقصه‌گران به انواع زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۱- مناقصه عمومی: مناقصه‌ای است که در آن فراخوان مناقصه از طریق آگهی عمومی به اطلاع مناقصه‌گران می‌رسد.

۲- مناقصه محدود: مناقصه‌ای است که در آن به تشخیص و مسئولیت بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار، محدودیت برگزاری مناقصه عمومی با ذکر ادله تایید شود. فراخوان مناقصه از طریق ارسال دعوتنامه برای مناقصه‌گران صلاحیتدار (براساس ضوابط موضوع مواد ۱۳ و ۲۷ [۲۶=نحوه‌ی برگزاری مناقصه‌ی محدود (۲۷=ترك تشریفات)] این قانون) به اطلاع مناقصه‌گران می‌رسد.

فصل دوم - سازماندهی مناقصات

◀ ماده ۵ - کمیسیون مناقصه

الف - کمیسیون مناقصه از اعضای زیر تشکیل می شود:

- ۱- رئیس دستگاه مناقصه گزار یا نماینده وی.
- ۲- ذی حساب یا بالاترین مقام مالی دستگاه مناقصه گزار حسب مورد.
- ۳- مسئول فنی دستگاه مناقصه گزار یا واحدی که مناقصه به درخواست وی برگزار می شود.

ب - در مناقصات مربوط به شهرداریها، از سوی شورای شهر يك نفر به عنوان ناظر در جلسات کمیسیون مناقصه شرکت خواهد کرد.

ج - کمیسیون با حضور هر سه نفر اعضای مزبور رسمیت دارد و تمام اعضا مکلف به حضور در جلسه و ابراز نظر هستند. تصمیمات کمیسیون با رای اکثریت اعضا معتبر خواهد بود.

د - در مناقصات دو مرحله ای کمیسیون مناقصه با حضور رئیس دستگاه مناقصه گزار تشکیل می شود.

ه - اعضاء کمیسیون مناقصات در شرکتهای دولتی با انتخاب هیأت مدیره می باشد.

◀ ماده ۶ - وظایف کمیسیون مناقصه

اهم وظایف کمیسیون مناقصه به شرح زیر است:

- الف - تشکیل جلسات کمیسیون مناقصه در موعد مقرر در فراخوان مناقصه.
- ب - بررسی پیشنهادهای مناقصه گران از نظر کامل بودن مدارك و امضای آنها و نیز خوانا بودن و غیر مشروط بودن پیشنهادهای قیمت (ارزیابی شکلی).

ج - ارزیابی پیشنهادهای و تعیین پیشنهادهای قابل قبول طبق شرایط و اسناد مناقصه [در مناقصات یک مرحله‌ای].

د - ارجاع بررسی فنی پیشنهادهای به کمیته فنی بازگانی در مناقصات دو مرحله‌ای.

هـ - تعیین برندگان اول و دوم مناقصه (طبق ضوابط مواد ۱۹ و ۲۰ این قانون).
و - تنظیم صورتجلسات مناقصه.

ز - تصمیم‌گیری در باره تجدید یا لغو مناقصه.

◀ ماده ۷ - هیأت رسیدگی به شکایات

به منظور رسیدگی به دعاوی بین مناقصه‌گر و مناقصه‌گزار هیأت رسیدگی تشکیل می‌گردد. اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.

ماده ۸ - وظایف هیأت رسیدگی به شکایات

الف - رسیدگی به اعتراضات مربوط به اجراندن هر یک از مواد این قانون.

ب - صدور رای تجدید یا لغو مناقصه

تبصره ۱ - موارد زیر مشمول رسیدگی از سوی هیأت رسیدگی به شکایات نیست:

۱ - معیارها و روش‌های ارزیابی پیشنهادهای.

۲ - ترجیح پیشنهاد دهندگان داخلی.

۳ - اعتراضاتی که یک ماه پس از اعتبار پیشنهادهای ارسال شده باشد.

۴ - شکایت برندگان مناقصات پس از انعقاد قرارداد.

تبصره ۲ - آیین‌نامه اجرایی این ماده پس از تصویب این قانون و اساسنامه

موضوع ماده ۷ به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

◀ ماده ۹ - فرآیند برگزاری مناقصات

فصل سوم - برگزاری مناقصات

فرآیند برگزاری مناقصات به ترتیب شامل مراحل زیر است:

الف - تامین منابع مالی.

ب - تعیین نوع مناقصه در معاملات بزرگ (یک مرحله‌ای یا دو مرحله‌ای، عمومی یا محدود)

ج - تهیه اسناد مناقصه.

د - ارزیابی کیفی مناقصه‌گران در صورت لزوم

هـ - فراخوان مناقصه.

و - ارزیابی پیشنهادها.

ز - تعیین برنده مناقصه و انعقاد قرارداد.

◀ ماده ۱۰ - تامین منابع مالی

الف - انجام معامله به هر طریق مشروط بر آن است که دستگاههای موضوع بند ب ماده ۱ این قانون به نحو مقتضی نسبت به پیش‌بینی منابع مالی معامله در مدت قرارداد اطمینان حاصل و مراتب در اسناد مرتبط قید شده باشد.

ب - موضوع پیش‌بینی منابع مالی و نحوه‌ی ضمان تأخیر^۱ تعهدات^۲ برای انجام معامله باید به‌صراحت در شرایط و اسناد مناقصه از سوی دستگاه مناقصه‌گزار قید و تعهد شود.

◀ ماده ۱۱ - روش‌های انجام مناقصه

مناقصه به طرق زیر انجام می‌شود:

الف - در معاملات کوچک، کارپرداز یا مامور خرید باید باتوجه به کم و کیف موضوع معامله (کالا و خدمت یا حقوق) درباره بهای آن تحقیق نماید و با رعایت صرفه و صلاح و اخذ فاکتور مشخص و به تشخیص و مسئولیت خود، معامله را با تامین کیفیت [مورد نظر] به کمترین بهای ممکن^۳ [البته «تحويل دادن» ممکن باشد و نه فقط «گفتن»] انجام دهد.

ب - در معاملات متوسط، کارپرداز یا مامور خرید باید باتوجه به کم و کیف موضوع معامله (کالا، خدمت یا حقوق) درباره بهای آن تحقیق نماید و با رعایت صرفه و صلاح و اخذ حداقل سه فقره استعلام کتبی، با تامین کیفیت مورد نظر، چنانچه بهای به دست آمده^۴ مورد تایید مسئول واحد تدارکاتی یا مقام مسئول همتراز وی باشد، معامله را با عقد قرارداد یا اخذ فاکتور انجام دهد و چنانچه اخذ سه فقره استعلام کتبی ممکن نباشد با تایید مسئول تدارکاتی یا مقام مسئول همتراز وی، به تعداد موجود کفایت می‌شود.

تبصره - چنانچه مسئولیت واحد تدارکاتی بر عهده کارپرداز واحد باشد

۱- برای نخستین بار در تاریخ معاملات بخش عمومی، قانون به پیش‌بینی «ضمان» بابت «تأخیر» تعهدات قراردادی بخش عمومی توجه کرده است. پیش از قانون برگزاری مناقصات همواره تأکید و تصریح قانونها بر پیش‌بینی ضمان یا خسارت بابت تأخیر تعهدات قراردادی طرف مقابل بخش عمومی داشت. از جمله در بند ۴ ماده‌ی ۳۱ آیین‌نامه‌ی معاملات دولتی.

۲ - می‌بینید که در بند «الف» تنها به «منابع مالی معامله» اشاره شده است اما در بند «ب» افزون بر «منابع مالی» به «تعهدات» به‌صورت عام (شامل تعهدات مالی و نیز تعهدات غیرمالی) و «ضمان تأخیر» آن اشاره شده است؛ بلکه تأکید شده است: باید مناقصه‌گزار در «اسناد مناقصه» - و ترجیحاً در متن قرارداد - آن را قید و تعهد کند.

امضای نامبرده به منزله امضای مسئول واحد تدارکاتی است. در صورتی که دستگاه اجرایی فاقد کاربرد از باشد می‌توان وظایف مندرج در این قانون را به متصدیان پستهای مشابه سازمانی و یا به مامور خرید محول نمود.

ج - در معاملات بزرگ به یکی از روش‌های زیر عمل می‌شود:

- ۱- برگزاری مناقصه عمومی از طریق انتشار فراخوان در روزنامه‌های کثیرالانتشار،
- ۲- برگزاری مناقصه محدود.

◀ ماده ۱۲- ارزیابی کیفی مناقصه‌گران

الف - در ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، باید موارد زیر لحاظ شود:

- ۱- تضمین کیفیت خدمات و محصولات.
- ۲- داشتن تجربه و دانش در زمینه مورد نظر.
- ۳- حسن سابقه.
- ۴- داشتن پروانه کار یا گواهینامه‌های صلاحیت، در صورت لزوم.
- ۵- توان مالی متقاضی برای انجام کار در صورت لزوم.
- ب - مراحل ارزیابی کیفی مناقصه‌گران به شرح زیر است:
 - ۱- تعیین معیارهای ارزیابی و اهمیت نسبی معیارها.
 - ۲- تهیه اسناد ارزیابی.
 - ۳- دریافت، تکمیل و ارسال اسناد ارزیابی از سوی متقاضیان.
 - ۴- ارزیابی اسناد دریافت‌شده و تعیین امتیاز هر یک از مناقصه‌گران و رتبه‌بندی آنها.
 - ۵- اعلام اسامی مناقصه‌گران صلاحیتدار به کارفرما و امتیازات و رتبه‌ی آنها (تهیه‌ی لیست کوتاه).
 - ۶- مستندسازی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران.

ج - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مکلف است با همکاری دستگاههای اجرایی حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون آئین نامه اجرایی ارزیابی کیفی مناقصه گران را با رعایت موازین مقرر در این ماده که بیانگر شاخص های اندازه گیری و روش ارزیابی مناقصه گران باشد تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

◀ ماده ۱۳ - فراخوان مناقصه

الف - مفاد فراخوان مناقصه حداقل باید شامل موارد زیر باشد:

- ۱- نام و نشانی مناقصه گزار.
- ۲- نوع، کمیت و کیفیت کالا یا خدمات،
- ۳- نوع و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه،
- ۴- محل، زمان و مهلت دریافت اسناد، تحویل و گشایش پیشنهادها،
- ۵- مبلغ برآورد شده معامله و مبانی آن (در صورتی که تعیین آن میسر یا به مصلحت باشد) در مواردی که فهرست بهای پایه وجود دارد، برآورد مربوط طبق فهرست یاد شده تهیه می شود.

ب- فراخوان مناقصه عمومی باید به تشخیص مناقصه گزار از دو تا سه نوبت حداقل در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار کشوری یا استان مربوط منتشر گردد. ج - مناقصه گزار می تواند علاوه بر موارد مذکور در بند ب این ماده از طریق سایر رسانه های گروهی و رسانه های ارتباط جمعی یا شبکه های اطلاع رسانی نیز فراخوان را منتشر نماید.

د - در صورتیکه نیاز به برگزاری مناقصه بین المللی باشد، یا استفاده از تسهیلات اعتباری خارجی مطرح باشد، باید با کسب مجوزهای مربوط و با رعایت موازین قانون حداکثر استفاده از توان فنی، مهندسی، تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ آگهی مربوط در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار و حداقل یک نوبت در یکی از روزنامه های انگلیسی زبان داخل و یک مجله یا روزنامه بین المللی

مرتبط با موضوع مناقصه منتشر می‌شود.

◀ ماده ۱۴ - اسناد مناقصه

- الف - تمامی اسناد مناقصه باید به‌طور یکسان به همه داوطلبان تحویل شود.
- ب - اسناد مناقصه شامل موارد زیر است:
- ۱- نام و نشانی مناقصه‌گزار.
 - ۲- نوع و مبلغ تضمین مناقصه.
 - ۳- محل، زمان و مهلت دریافت اسناد، تحویل پیشنهادهای و گشایش آنها.
 - ۴- مبلغ پیش پرداخت و تضمین حسن انجام کار.
 - ۵- مدت اعتبار پیشنهادها.
 - ۶- شرح کار، مشخصات فنی بازگانی، استانداردها، نوع، کمیت و کیفیت کالا یا خدمات.
 - ۷- برنامه ریزی انجام کار یا تحویل کالا.
 - ۸- معیارها و روش ارزیابی کیفی مناقصه‌گران.
 - ۹- روش تهیه و مهلت مقرر برای تسلیم پیشنهادها و تعداد نسخه‌های آنها.
 - ۱۰- متن قرارداد شامل موافقتنامه، شرایط عمومی و خصوصی و ضوابط آن.^۲
 - ۱۱- صورتجلسات و توضیحات موضوع ماده‌ی ۱۷.
 - ۱۲- سایر اسنادی که به تشخیص مناقصه‌گزار لازم باشد.

۳- در واقع «متن قرارداد» به معنای دقیق و کامل آن و شامل هر بخش یا پیوست احتمالی قرارداد یا به تعبیر و تصریح متن قانون «شامل موافقتنامه، شرایط عمومی و خصوصی و ضوابط آن» قلب یا هسته‌ی اصلی اسناد مناقصه است که هرچیز دیگر در واقع پیرامون آن می‌گردد. در جزء دو بند «الف» ماده‌ی ۵۱ آیین‌نامه‌ی اجرایی بند «د» ماده‌ی ۳۲ یا همان آیین‌نامه‌ی اجرایی نظام مستندسازی و اطلاع‌رسانی: حتی در تشکیل معامله از طریق «عدم الزام به برگزاری مناقصه» یعنی در جایی که دیگر اجزای «اسناد مناقصه» کنار گذاشته می‌شود، همچنان بر یک جزء از اسناد تشکیل پا فشاری شده و گرچه مناقصه‌ای برای این معامله وجود ندارد باز هم «قرارداد، ضوابط و ملحقات قرارداد» در قالب «اسناد معامله» تصریح شده است. [۳۲۵/۵۱/الف/۲]

ماده ۱۵ - ترتیب تهیه و تسلیم پیشنهادهای

الف - شرکت کنندگان در مناقصه پس از دریافت یا خرید اسناد باید پیشنهادهای خود را به ترتیب زیر تهیه و به مناقصه گزار تسلیم کنند:

۱- تهیه و تکمیل اسناد و پیشنهادهای.

۲- تسلیم پیشنهادهای در مهلت مقرر در فراخوان مناقصه.

۳- دریافت رسید تحویل پیشنهادهای.

ب - مهلت قبول پیشنهادهای در مورد مناقصات داخلی و بین المللی از آخرین مهلت تحویل اسناد مناقصه به ترتیب نباید کمتر از ده روز و یک ماه باشد.

◀ ماده ۱۶ - شرایط تسلیم و تحویل پیشنهادهای

الف - هیچ يك از شرکت کنندگان در مناقصه، جز در مواردی که در اسناد مناقصه پیش بینی شده باشد، نمی توانند بیش از یک پیشنهاد تسلیم کنند.

ب - شرکت کنندگان در مناقصه، اسناد مناقصه و پیشنهادهای خود را باید در پاکتهای جداگانه لاک و مهرشده شامل تضمین (پاکت الف)، پیشنهاد فنی بازگانی (پاکت ب) و پیشنهاد قیمت (پاکت ج) بگذارند و همه پاکتها را در لفاف مناسب و لاک و مهرشده قرار دهند.

ج - مناقصه گزار موظف است در مهلت مقرر همه پیشنهادهای ارایه شده شرکت کنندگان را پس از دریافت، ثبت و تا جلسه بازگشایی از پاکتها صیانت نماید.

د - هرگونه تسلیم، تحویل، اصلاح، جایگزینی و یا پس گرفتن پیشنهاد باید به صورت قابل گواهی و در مهلت و مکان مقرر در اسناد مناقصه انجام شود.

◀ ماده ۱۷ - توضیح و تشریح اسناد

الف - چنانچه شرکت کننده [،] در اسناد مناقصه، ابهام یا ایرادی مشاهده کند، می تواند از مناقصه گزار توضیح بخواهد.

ب - توضیحات و پاسخ به پرسشهای مناقصه گران و همچنین در صورت

تشکیل «جلسه توضیح اسناد» رونوشت صورتجلسه‌ی آن مطابق ماده ۲۲ این قانون به‌طور یکسان برای همه‌ی شرکت‌کنندگان مناقصه‌گر ارسال خواهد شد.

◀ ماده ۱۸ - گشایش پیشنهادهای

الف - پیشنهادهای مناقصه‌گران در زمان و مکان مقرر گشوده می‌شود.

ب - مراحل گشایش پیشنهادهای به شرح زیر است:

۱- تهیه فهرست اسامی دریافت‌کنندگان اسناد، (پیشنهاد دهندگان)، حاضران و شرکت‌کنندگان در جلسه.

۲- بازکردن پاکت تضمین (پاکت الف) و کنترل آن.

۳- بازکردن پاکت فنی بازگانی.

۴- بازکردن پیشنهاد قیمت و کنترل از نظر کامل بودن مدارک و امضای آنها و کنارگذاشتن پیشنهادهای غیرقابل قبول در مناقصات یک مرحله‌ای.

۵- تحویل پاکتهای فنی بازگانی به کمیته فنی بازگانی در مناقصات دو مرحله‌ای،

۶- تهیه و تنظیم و امضای صورتجلسه گشایش پیشنهادهای توسط کمیسیون مناقصه.

۷- تحویل پاکتهای قیمت و پاکت تضمین پیشنهادهای رد شده به مناقصه‌گزار برای استرداد به ذی‌نفع.

ج - در صورت برگزاری مناقصه دو مرحله‌ای، زمان و مکان تشکیل جلسه گشایش پیشنهادهای قیمت، در جلسه گشایش پاکتها اعلام خواهد شد، این مدت فقط برای یک بار تا سقف مدت اعتبار پیشنهادهای قابل تمدید است. در این صورت پاکتهای قیمت در یک لفاف لاک و مهر شده توسط دستگاه مناقصه‌گزار صیانت می‌شود. در مناقصات یک مرحله‌ای، پیشنهادهای قیمت بی‌درنگ گشوده و براساس ماده ۲۰ این قانون، برنده مناقصه تعیین می‌شود.

د- دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است از مناقصه‌گران یا نمایندگان آنها جهت حضور در جلسه گشایش پیشنهادهای مالی دعوت نماید.

◀ ماده ۱۹- ارزیابی فنی بازگانی پیشنهادها

الف - در مناقصات دو مرحله‌ای مناقصه‌گزار موظف است براساس معیارها و روشهای اعلام شده در اسناد مناقصه، ارزیابی کیفی مناقصه‌گران و ارزیابی فنی بازگانی پیشنهادها را انجام و اعلام نماید.

ب - در صورتیکه بررسی فنی بازگانی پیشنهادها لازم باشد، نتیجه بررسی طی مهلتی که کمیسیون مناقصه معین می‌کند به جلسه بعدی کمیسیون احاله می‌شود و براساس گزارش کمیته فنی بازگانی، پاکت‌های قیمت پیشنهاددهندگانی که امتیاز فنی بازگانی لازم را احراز کرده‌اند، گشوده می‌شود.

ج - هرگونه ارزیابی فنی بازگانی، تنها پیش از گشودن پیشنهادهای قیمت مجاز است.

د - پاکت پیشنهاد قیمت مناقصه‌گرانی که در ارزیابی‌های فنی بازگانی پذیرفته نشده‌اند، باید ناگشوده بازگردانده شود.

◀ ماده ۲۰- ارزیابی مالی و تعیین برنده مناقصه

الف - هنگام ارزیابی مالی، مناقصه‌گری که مناسبترین قیمت را حائز شده باشد، به عنوان برنده اول اعلام خواهد شد و برنده دوم در صورتی اعلام می‌شود که تفاوت قیمت پیشنهادی وی با برنده اول، کمتر از مبلغ تضمین باشد. روش ارزیابی مالی باید در اسناد مناقصه به صورت مشروح با ذکر نحوه تاثیرگذاری ارزیابی فنی بازگانی بر قیمت اعلام شود.

ب - پس از گشودن پاکتهای قیمت، چنانچه بررسی قیمت‌ها و تجزیه و کنترل مبانی آن لازم باشد، کمیسیون مناقصه می‌تواند بررسی آن را به کمیته فنی

بازرگانی ارجاع‌نماید و کمیته فنی بازرگانی حداکثر ظرف دو هفته نتیجه ارزیابی را به کمیسیون مناقصه اعلام می‌کند.

ج - پس از گشودن پیشنهادهای قیمت، تضمین برنده اول و دوم نزد مناقصه‌گذار نگهداری و تضمین سایر مناقصه‌گران بازگردانده^۴ می‌شود.

د - در مناقصات بین‌المللی، مناقصه‌گران داخلی نسبت به مناقصه‌گران خارجی ترجیح دارند. نحوه ترجیح مناقصه‌گران داخلی، در اسناد مناقصه قید خواهد شد. مناقصاتی که در آنها رعایت این قاعده به مصلحت نباشد، باید از سوی شورای اقتصاد تایید شود.

◀ ماده ۲۱ - انعقاد قرارداد

الف - قرارداد با برنده مناقصه، باید پیش از پایان مدت اعتبار پیشنهادهای منعقد شود. این مدت حداکثر برای یک بار و برابر مدت پیش‌بینی شده در اسناد مناقصه قابل تمدید است. بعد از عقد قرارداد تضمین پیشنهاددهنده دوم مسترد می‌گردد.

ب - قرارداد با برنده اول در مهلت پیش‌بینی شده در اسناد، منعقد خواهد شد. چنانچه برنده اول از انعقاد قرارداد امتناع نماید و یا ضمانت انجام تعهدات را ارائه ننماید، تضمین مناقصه وی ضبط و قرارداد با برنده دوم منعقد می‌گردد. در صورت امتناع نفر دوم تضمین وی نیز ضبط و مناقصه تجدید خواهد شد.

۴- فقط هیأت رسیدگی به شکایات می‌توند به دلیل تبانی و به استناد [تب ۵/ط/قاهرش] تضمین را ضبط کند.

فصل چهارم - مقررات مناقصات

◀ ماده ۲۲ - شرایط ارسال اسناد و مکاتبات

ارسال مکاتبات یا اسناد مرتبط با مناقصه موضوع ماده ۲۰ این قانون در صورتی معتبر است که فرستادن آن جز در موارد تغییرنشانی یا محل قابل تصدیق باشد، مانند پست سفارشی، تلگرام، تلکس و نظایر آن.

◀ ماده ۲۳ - مستندسازی و اطلاع رسانی

الف - دولت موظف است ظرف مدت یک سال بانك اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات را ایجاد و اطلاعات و اسناد زیر راثبت و نگهداری کند:

۱- فراخوان مناقصه،

۲- نام و مشخصات اعضای کمیسیون، مناقصه گران و حاضران در جلسات مناقصات،

۳- خلاصه اسناد مناقصه،

۴- روش و مراحل ارزیابی کیفی مناقصه گران و نتایج ارزیابی آنها،

۵- صورتجلسات و نتایج ارزیابیها،

۶- نام، مشخصات و نحوه انتخاب برنده یا برندگان مناقصه.

ب - مناقصه گزار موظف است اطلاعات موضوع بند الف این ماده و نیز همه اسناد مناقصه را به نحوی مطمئن بایگانی و نگهداری و نسخه ای از آن را برای بانك اطلاعات مناقصات ارسال کند.

ج - اطلاعات کلیه معاملات اعم از مناقصه و ترك مناقصه - جز آن دسته از معاملاتی که به تشخیص هیأت وزیران باید مستور بماند - باید از طریق شبکه ملی اطلاع رسانی مناقصات در اختیار عموم قرارگیرد.

د - حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون، آیین نامه اجرایی نظام مستندسازی و اطلاع رسانی مناقصات از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

◀ ماده ۲۴ - تجدید و لغو مناقصه

الف - مناقصه در شرایط زیر تجدید میگردد:

۱- کم [تر] بودن تعداد مناقصه گران از حد نصاب تعیین شده در اسناد مناقصه.

۲- امتناع برندگان اول و دوم مناقصه از انعقاد قرارداد.

۳- پایان مدت اعتبار پیشنهادها.

۴- رای هیأت رسیدگی به شکایات.

۵- بالا بودن قیمتها به نحوی که توجیه اقتصادی طرح منتفی گردد.

ب - مناقصه در شرایط زیر لغو می شود:

۱- نیاز به کالا یا خدمات موضوع مناقصه مرتفع شده باشد.

۲- تغییرات زیادی در اسناد مناقصه لازم باشد و موجب تغییر در ماهیت مناقصه گردد.

۳- پیشامدهای غیرمتعارف نظیر جنگ، زلزله، سیل و مانند آنها.

۴- رای هیأت رسیدگی به شکایات.

۵- تشخیص کمیسیون مناقصه مبنی بر تبانی بین مناقصه گران.

ج - مناقصه گزار باید تجدید و یا لغو مناقصه را مطابق ماده ۲۲ این قانون به آگاهی همه مناقصه گران برساند.

◀ ماده ۲۵ - نحوه رسیدگی به شکایات

الف - چنانچه هر يك از مناقصه گران نسبت به اجرانشدن موادی از قانون برگزاری مناقصات اعتراض داشته باشد می تواند به بالاترین مقام دستگاه مناقصه گزار شکایت کند.

ب- دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است در مهلت پانزده روز کاری از تاریخ دریافت شکایت، رسیدگی‌های لازم را به عمل آورده و در صورت وارد دانستن اعتراض، مطابق مقررات مربوط اقدام نماید و در صورتیکه شکایت را وارد تشخیص ندهند، ظرف مهلت تعیین شده جوابیه لازم را به شاکی اعلام کند.

ج - در صورت عدم پذیرش نتیجه توسط شاکی، هیأت رسیدگی به شکایات موضوع را بررسی و رای قطعی را طی پانزده روز اعلام خواهد کرد. در صورت اعتراض هر یک از طرفین، موضوع جهت رسیدگی قانونی به مراجع ذیصلاح ارجاع می‌شود و فرآیند برگزاری مناقصه نیز روال معمول خود را طی خواهد کرد.

◀ ماده ۲۶ - نحوه برگزاری مناقصه محدود

مناقصه محدود با رعایت مواد ۴ و ۱۳ در موارد زیر برگزار می‌شود:

الف - وجود فهرستهای مناقصه‌گران صلاحیتدار معرفی شده توسط مراجع ذیصلاح دولتی.

تهیه این فهرست با رعایت اصل رقابت بین تمامی مناقصه‌گران صلاحیتدار برابر آئین نامه‌ای است که با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب - وجود فهرست کوتاه مناقصه‌گران صلاحیتدار که طبق ماده ۱۲ این قانون حداکثر دو سال قبل تهیه شده باشد.

در مناقصه محدود نیازی به انتشار آگهی (انجام ترتیبات موضوع بندهای ب، ج و د ماده ۱۳) این قانون نیست.

◀ ماده ۲۷ - ترك تشریفات مناقصه

در مواردی که انجام مناقصه براساس گزارش توجیهی دستگاه مناقصه‌گزار به تشخیص يك هیأت سه نفره مرکب از مقامات مذکور در ماده ۲۸ این قانون میسر

نباشد، میتوان معامله را به طریق دیگری انجام داد و در این صورت هیأت ترك تشریفات مناقصه با رعایت صرفه و صلاح دستگاه ترتیب انجام این گونه معاملات را با رعایت سایر مقررات مربوط در هر مورد برای يك نوع کالا یا خدمت تعیین و اعلام خواهند نمود.

◀ ماده ۲۸ - ترکیب هیأت ترك تشریفات مناقصه

ترکیب هیأت ترك تشریفات مناقصه موضوع ماده ۲۷ این قانون در مورد دستگاههای موضوع بند ب ماده ۱ این قانون به شرح زیر خواهد بود:

الف - در مورد معاملات واحدهای مرکزی دستگاههای موضوع بند ب ماده ۱ این قانون معاون مالی و اداری و یا مقام مشابه وزارتخانه یا موسسه دولتی حسب مورد و ذیحساب مربوط یا مقام مشابه و يك نفر دیگر از کارکنان خبره و متعهد دستگاه مربوطه به انتخاب بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذیربط.

ب - در انجام معاملات دستگاههای اجرایی که دارای اعتبارات استانی هستند در واحدهای خارج از مرکز دستگاههای موضوع بند ب ماده ۱، استاندار یا نماینده او بالاترین مقام دستگاه اجرایی در محل و حسب مورد ذیحساب یا مسئول امور مالی مربوط.

تبصره ۱ - در دستگاههایی که ذیحساب ندارند، بالاترین مسئول امور مالی، جانشین ذیحساب می باشد.

تبصره ۲ - هیأت ترك مناقصه در استانداریها، استاندار یا نماینده او، معاون ذیربط استاندار و ذیحساب استانداری می باشد.

ج - در مورد انجام معاملات شرکتهای دولتی، مدیرعامل و یا بالاترین مقام اجرایی و حسب مورد ذیحساب یا مدیر مالی شرکت و يك نفر به انتخاب مجمع عمومی یا شورایی حسب مورد.

د- هیأت موضوع این ماده که در هر مورد بنا به دعوت بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذیربط و یا مقامات مجاز از طرف آنها تشکیل می‌شود، با حضور هر سه نفر اعضای مربوطه رسمیت دارد و کلیه اعضاء مکلف به حضور در جلسات هیأت و ابراز نظر خود نسبت به گزارش توجیهی دستگاه اجرایی مربوط در مورد تقاضای ترك مناقصه و همچنین نحوه انجام معامله مورد نظر هستند لکن تصمیمات هیأت با رای اکثریت اعضا معتبر خواهد بود.

ه- در اجرای ماده ۲۷ این قانون در صورتیکه مبلغ معامله بیش از پنجاه برابر نصاب معاملات کوچک باشد، انجام معامله پس از تصویب هیأت‌های سه نفری موضوع این ماده حسب مورد با تایید مقامات زیر مجاز خواهد بود:

۱- در مورد واحدهای مرکزی وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی و شرکتهای دولتی، به ترتیب وزیر یا رئیس موسسه‌ی مزبور و در مورد شرکتهای دولتی هیأت مدیره شرکت.

۲- در مورد دستگاههای اجرایی محلی تابع نظام بودجه استانی و در مورد معاملات مربوط به اعتبارات غیراستانی که توسط وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی به واحدهای خارج از مرکز ابلاغ می‌گردد و همچنین در مورد موسسات دولتی مستقر در خارج از مرکز، استاندار استان مربوطه.

تبصره - در مواردی که استاندار شخصاً در هیأت ترك مناقصه موضوع این ماده شرکت کند و با نظر موافق صورتجلسه مربوط را امضاء نماید، تایید مجدد وی ضرورت ندارد.

۳- در مورد معاملات مربوط به قوه قضائیه، شورای نگهبان، صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، دیوان محاسبات کشور و سایر موسسات دولتی که به صورت مستقل اداره می‌شوند و تابع هیچ یک از وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی

نیستند، به ترتیب رئیس قوه قضائیه یا حسب مورد یکی از معاونین منتخب وی، رئیس سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، رئیس دیوان محاسبات کشور و بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذیربط.

۴- در مورد معاملات مربوط به موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی بالاترین مقام اجرایی نهاد یا موسسه مربوطه.

و- در اجرای بند (ه) این ماده در صورتی که مبلغ معادله بیش از دویست برابر نصاب معاملات کوچک باشد انجام معامله پس از تصویب هیأت‌های سه نفری موضوع این ماده تا پایان برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران منوط به تایید شورای اقتصاد و پس از آن منوط به تایید هیأتی مرکب از رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (دبیر هیأت)، وزیر امور اقتصادی و دارایی و بالاترین مقام مذکور در بند (ه) خواهد بود.

◀ ماده ۲۹ - موارد عدم الزام به برگزاری مناقصه

در موارد زیر الزام به برگزاری مناقصه نیست و دستگاه‌های اجرایی مندرج در بند ب ماده ۱ این قانون میتوانند بدون انجام تشریفات مناقصه، معامله مورد نظر را انجام دهند:

الف - خرید اموال منقول، خدمات و حقوقی که به تشخیص و مسئولیت وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها منحصر به فرد (انحصاری) بوده و دارای انواع مشابه نباشد.

ب - خرید، اجاره به شرط تملیک یا اجاره گرفتن اموال غیرمنقول که به تشخیص و مسئولیت وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها با کسب نظر از هیأت کارشناسان رسمی دادگستری حداقل سه نفر و یا هیأت کارشناسان خبره مربوطه در صورت نبود کارشناسان رسمی انجام خواهد شد.

ج - خرید اموال منقول و غیرمنقول، کالا و خدمات با قیمت تعیین شده یا کمتر یا حقوقی که نرخ های آنها از طرف مراجع قانونی ذیصلاح تعیین شده باشد.

د - تعمیر تجهیزات و ماشین آلات ثابت و متحرك و تامین تجهیزات و ماشین آلات صرفاً جایگزین و مرتبط با تداوم تولید در واحدهای تولیدی به نحوی که شامل توسعه واحد نگردد به تشخیص و مسئولیت وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها با رعایت صرفه و صلاح کشور.

ه - خرید خدمات مشاوره اعم از مهندسی مشاور و مشاوره فنی بازرگانی مشتمل بر مطالعه، طراحی و یا مدیریت بر طرح و اجرا و نظارت و یا هر نوع خدمات مشاوره ای و کارشناسی.

آیین نامه اجرایی این بند جهت تعیین ضوابط، موازین و معیارهای خدمات مشاوره حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران میرسد.

و - خدمات فرهنگی و هنری، آموزشی و ورزشی و نظایر آن به تشخیص و مسئولیت وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی که امکان برگزاری مناقصه مقدور نباشد با رعایت صرفه و صلاح کشور.

ز - خرید قطعات یدکی برای تعویض و یا تکمیل لوازم و تجهیزات ماشین آلات ثابت و متحرك موجود و همچنین ادوات و ابزار و وسایل اندازه گیری دقیق و لوازم آزمایشگاههای علمی و فنی و نظایر آن که تامین آن با تشخیص بالاترین مقام اجرایی از طریق مناقصه امکانپذیر نباشد، با تعیین بهای مورد معامله از سوی حداقل يك نفر کارشناس رشته مربوط که حسب مورد توسط وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها انتخاب می شود.

ح - در مورد معاملات محرمانه به تشخیص هیأت وزیران با رعایت صرفه و صلاح کشور.

ط - خرید سهام و تعهدات ناشی از اجرای احکام قضائی.

ی - در مواردی که به تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی متقاضی خرید، محصول دانش بنیان برای بار اول در کشور ساخته می شود و دارای مشابه داخلی نباشد، با تأیید کارگروهی زیر نظر شورای راهبری فناوریها و تولیدات دانش بنیان موضوع ماده (۲) قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات متشکل از نماینده معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور، نماینده وزارت صنعت، معدن و تجارت و نماینده دستگاه اجرایی متقاضی، الزام به برگزاری مناقصه نبوده و موارد مورد معامله موضوع این ماده، با مؤسسات و شرکتهای دانش بنیان، واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارکهای علم و فناوری، سراهای نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی، جهاد دانشگاهی و واحدهای خلاق، بدون انجام تشریفات قانون برگزاری مناقصات انجام می شود.

تبصره - مبلغ پیش پرداخت در قراردادهای موضوع این بند به تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی تا پنجاه درصد (۵۰٪) مبلغ اولیه قرارداد یا به میزانی که تحقق قرارداد منوط به آن است، با تأیید کارگروه مزبور قابل افزایش است.^۵

ه - افزوده شد به استناد ماده ی ۰۱ «قانون جهش تولید دانش بنیان» که آورده است: «ماده ۰۱ - به منظور رونق بازار محصولات دانش بنیان:

الف - یک بند به عنوان بند «ی» به ماده (۹۲) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۵۲/۱/۳۸۳۱ به شرح ذیل الحاق می شود: «ی - در مواردی ... قابل افزایش است.»

◀ ماده ۳۰ - نسخ قوانین

از تاریخ تصویب این قانون تمامی قوانین و مقررات مغایر دستگاههای مشمول این قانون منسوخ میگردد.

قانون فوق مشتمل بر سی ماده و ده تبصره در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ بیست و پنجم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۳/۱۱/۱۳ با اصلاحاتی در بند (ب) ماده ۱ و بند (ب) ماده ۲۸ و ماده ۳۰ و حذف بندهای (د)، (هـ) و جزء (۳) بند (ز) ماده ۲۸ به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسید.

غلامعلی حداد، رئیس مجلس شورای اسلامی

قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات

[این قانون را می‌توان قانون متمم قانون برگزاری مناقصات دانست.
خوانش و تسلط به این قانون برای برگزاری مناقصات موفق و قانونی ضرورت دارد.]

ماده ۱ - به منظور رسیدگی به دعاوی بین مناقصه‌گر و مناقصه‌گزار، مربوط به
اجرائشدن هر يك از مواد قانون برگزاری مناقصات - مصوب ۱۳۸۳ - هیأت رسیدگی
به شکایات قانون برگزاری مناقصات، موضوع ماده‌ی (۷) قانون یادشده که در
این قانون به اختصار «هیأت» نامیده می‌شود، در مرکز کشور و هر يك از استانها
تشکیل می‌شود.

ماده ۲. ترکیب هیأتها به شرح زیر است:
الف - اعضای هیأت مرکزی برای رسیدگی به مناقصاتی که توسط دستگاه ملی
برگزار می‌شود، عبارتند از:

۱. معاون ذی‌ربط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
 ۲. نماینده‌ی وزیر یا رئیس سازمان ذی‌ربط در سطح معاون.
 ۳. معاون هزینه‌ی وزارت امور اقتصادی و دارایی و خزانه‌داری کل.
 ۴. معاون حقوقی رئیس جمهور.
 ۵. نماینده‌ی تشکل صنفی مربوط با توجه به نوع مناقصه.
 ۶. يك نفر قاضی مجرب با معرفی رئیس قوه‌ی قضاییه.
- تبصره - دبیرخانه‌ی هیأت مرکزی در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
تشکیل می‌شود.

ب- اعضای هیأت در هر يك از استانها برای رسیدگی به مناقصاتی که در دستگاههای اجرایی استانی برگزار می‌شود، عبارتند از:

۱. استاندار یا یکی از معاونان ذی‌ربط.

۲. رییس دستگاه مناقصه‌گزار.

۳. رییس سازمان امور اقتصادی و دارایی استان.

۴. رییس تشکل صنفی مربوط با توجه به نوع مناقصه.

۵. يك نفر قاضی به انتخاب رییس قوه قضاییه.

تبصره ۱- دبیرخانه‌ی هیأت استان در استانداری تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- رسیدگی به شکایات مربوط به دستگاههای ملی مستقر در استان و مناقصاتی که توسط دستگاههای استانی انجام می‌شود در هیأت‌های استانی انجام می‌گیرد.

ماده ۳- جلسات هیأت با شرکت حداقل چهار نفر از اعضا رسمیت می‌یابد و مصوبات هیأت با رأی اکثر اعضای حاضر معتبر خواهد بود.

ماده ۴- هیأت موظف است شاکی را برای شرکت در جلسه‌ی رسیدگی به منظور اداء توضیحات لازم (بدون حق رأی) دعوت کند. همچنین هیأت می‌تواند از سایر دستگاههای اجرایی یا اشخاص حقوقدان یا صاحب‌نظر و خبره به منظور مشورت (بدون حق رأی) برای شرکت در جلسه دعوت کند و در هر حال عدم حضور هر يك از افراد مذکور مانع رسیدگی و صدور رأی از طرف هیأت نخواهد شد.

ماده ۵- هیأت صلاحیت و اختیار رسیدگی به شکایات مربوط به اجرانشدن هر يك از مواد قانون برگزاری مناقصات و سایر قوانین^۶ و مقررات^۷ مربوط [*] از جمله موارد زیر را دارد:

۶- مربوط‌ترین قانون همین قانون (به عنوان متمم ق.ب.م) و موارد نسخ یا تغییر قانون برگزاری مناقصات است و مربوط‌ترین مقررات آیین‌نامه‌های پنج‌گانه (مکمل یا تکمیلی ق.ب.م) و نیز مصوبه‌ی نصاب (مقرره‌ی ترمیمی ق.ب.م) است.

۷- مربوط‌ترین مقررات، آیین‌نامه‌های پنج‌گانه (مکمل یا تکمیلی ق.ب.م) و نیز مصوبه‌ی نصاب (مقرره‌ی ترمیمی ق.ب.م) است.

الف) شرکت^۸ افراد دیگر در ترکیب کمیسیون مناقصه به جای اعضای مندرج در قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳؛

ب) عدم رعایت مقررات یا ضوابط مربوط از طرف کارگروه^۹ فنی بازرگانی در ارزیابی کیفی مناقصه‌گران یا ارزیابی فنی پیشنهادها؛

ج) عدم رعایت هر یک از موارد مذکور در ماده‌ی (۶) قانون برگزاری مناقصات توسط کمیسیون مناقصه؛

د) اعمال تبعیض در تحویل یا تشریح اسناد یا کسری آنها در مقایسه با سایر مناقصه‌گران؛

ه) عدم رعایت حداقل مهلت‌های ده روز و یک ماه در قبول پیشنهادها به ترتیب در مورد مناقصه داخلی و بین‌المللی از آخرین مهلت تحویل اسناد مناقصه؛

و) گشایش پیشنهاد مناقصه‌گران در خارج از زمان و مکان مقرر؛

ز) عدم رعایت ترتیبات بازکردن پاکت‌های مناقصه؛[*]

ح) هرگونه قصور در دعوت که منجر به عدم امکان حضور مناقصه‌گران در هر یک از جلسات گشایش پاکت‌ها شود؛[*]

ط) شکایت مناقصه‌گران از تبانی بین مناقصه‌گران با یکدیگر یا بین مناقصه‌گران با مناقصه‌گزار؛

تبصره- در صورتیکه طی فرآیند رسیدگی به شکایات برای هیأت روشن شود تبانی صورت گرفته است (اعم از اینکه با اطلاع مناقصه‌گزار بوده باشد یا بدون آن) ضمانتنامه شرکت در مناقصه‌ی [منظور «تضمین شرکت در ...»] همه‌ی تبانی‌کنندگان به نفع دولت ضبط می‌شود. [*]

ی) تفکیک موضوع معامله در حالیکه به طور متعارف یک مجموعه تلقی می‌شود توسط مناقصه‌گزار برای تغییر حد نصاب معاملات؛

۸- «به جای اعضای مندرج در قانون برگزاری» به معنی «اعمال نظر» یا «دخالیت در کار» اعضای رسمی کمیسیون مناقصات است.

۹- «کارگروه» همان «کمیته» است.

ک) اعمال تبعیض بین مناقصه‌گران در ارجاع کار و انجام معامله به وسیله‌ی مناقصه‌گزار؛

ل) انعقاد قرارداد با مناقصه‌گران فاقد صلاحیت؛

م) وجود هر نوع ابهام یا ایرادی که بر صحت مناقصه لطمه وارد کند؛ تبصره - مراجعه به هیأت منوط به این است که مناقصه‌گر ابتدا در قالب ماده‌ی (۲۵) قانون برگزاری مناقصات اعتراض مکتوب خود را به بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار تسلیم کرده باشد و پس از رسیدگی و دریافت جوابیه کماکان به اعتراض خود باقی باشد یا اینکه به رغم انقضای مهلت پانزده روز کاری برای پاسخ‌گویی دستگاه، پاسخی دریافت نکرده باشد. معترض ده روز کاری از زمان دریافت جوابیه یا از زمان انقضای مهلت پانزده روزه و عدم دریافت جوابیه، برای مراجعه به هیأت مهلت دارد. [*]

ماده ۶. هیأت صلاحیت رسیدگی به اعتراضات زیر را ندارد:

الف) معیارها و روشهای ارزیابی؛

تبصره - منظور آن دسته از معیارها و روشهای ارزیابی کیفی، فنی و بازرگانی است که در اسناد مناقصه اعلان شده باشد؛

ب) ترجیح پیشنهاددهندگان داخلی به نحوی که در اسناد مناقصه قید شده باشد.

ج) شکایاتی که یک ماه پس از انقضاء اعتبار پیشنهادها به هیأت واصل شده باشد.

د) شکایات برنده‌ی مناقصه پس از انعقاد قرارداد.

ماده ۷. تمهیدات رسیدگی:

الف) شاکی مکلف است که شکایت خود را در مهلت مقرر قانونی به دبیرخانه هیأت تسلیم کند.

ب) دبیرخانه هیأت مکلف است پس از وصول شکایت دریافت آن را کتباً تأیید کند.

ج) هیأت مکلف است در صورتی که ظرف سه روز کاری از دریافت شکایت، خود را صالح برای رسیدگی تشخیص ندهد مراتب را ظرف حداکثر دو روز کاری از طریق دبیرخانه به اطلاع شاکی برساند.

د) دبیرخانه هیأت مکلف است ظرف پنج روز کاری از زمان قبول شکایت، زمان تشکیل جلسه رسیدگی را که بین پنج تا ده روز کاری آینده خواهد بود به تمام اصحاب دعوی اعلام و از آنان برای شرکت در جلسه دعوت کند. در این اعلام کلیه مدارک و مستندات مورد نیاز هیأت نیز باید به دعوت‌شدگان اعلام شود. ه) طرفین مکلفند کلیه مستندات مورد نیاز را تا بیست و چهار ساعت کاری قبل از تشکیل جلسه رسیدگی، به هیأت ارائه و رسید دریافت کنند.

تبصره - خودداری شاکی از ارائه مستندات به هیأت رسیدگی، به مفهوم انصراف از شکایت و منتفی شدن آن است. لیکن خودداری مناقصه‌گزار یا مسؤولان ذی‌ربط از ارائه اطلاعات و مدارک و مستندات به هیأت (برای رسیدگی به شکایت شاکی) مصداق نقض قانون بوده و قابل پیگیری در مراجع ذی‌صلاح است.

ماده ۸ - هیأت موظف است ظرف مدت مقرر در ماده (۷)، نخستین جلسه رسیدگی به شکایت را تشکیل دهد و رأی خود را تا پانزده روز کاری^{۱۰} از زمان دریافت شکایت صادر و ابلاغ کند.

تبصره - در صورت نیاز به توقف جریان ارجاع کار به منظور بررسی بیشتر موضوعات، هیأت می‌تواند با رأی اکثریت اعضا به مدت پنج تا حداکثر ده روز کاری فرآیند ارجاع کار را متوقف کند.

۱۰- «روز کاری» در این قانون افزوده شده است و قانون برگزاری مناقصات (که نوشته بود «روز») را نسخ کرده است.

ماده ۹- هیأت در صورت مواجهه با هر يك از جرائم عمومی یا تخلفات اداری در حین بررسی شکایت، موظف است مراتب را برای رسیدگی به جرم یا تخلف انتسابی، حسب مورد به مراجع قضائی ذی صلاح یا هیأت رسیدگی به تخلفات اداری مربوط اعلام کند تا خارج از نوبت رسیدگی شود، رسیدگی مراجع مزبور مانع رسیدگی هیأت در اجرای این قانون و صدور رأی توسط آن ظرف مهلت مقرر نخواهد بود.

ماده ۱۰- هیأت می‌تواند رأی خود را مبنی بر لغو مناقصه برگزار شده یا تجدید آن صادر یا این که نظر خود مبنی بر رد شکایت را اعلام کند. هر نوع اقدام بعدی دستگاه مناقصه‌گزار براساس رأی هیأت و طبق مفاد قانون برگزاری مناقصات خواهد بود. [*]

تبصره ۱- در صورتی که قرارداد مربوط به معامله مورد اعتراض، منعقد شده باشد و هیأت شکایات را وارد تشخیص دهد، موظف است در رأی صادره به صراحت نسبت به تعلیق، فسخ یا جواز ادامه قرارداد اعلام نظر کند. [*]

تبصره ۲- هرگاه هیأت به دلیل تقصیر مناقصه‌گزار در اجرای موارد مقرر در قانون برگزاری مناقصات رأی به تجدید یا لغو مناقصه صادر کند، باید میزان خسارتی را که از تجدید یا لغو مناقصه متوجه شرکت‌کنندگان در مناقصه می‌شود از طریق کارشناسان رسمی تعیین کند و دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است معادل آن خسارت را به شرکت‌کنندگان بپردازد. [*]

تبصره ۳- رأی هیأت در خصوص چگونگی فرآیند برگزاری مناقصه قطعی و لازم‌الاجراء است.

ماده ۱۱- کلیه دستگاه‌های مندرج در بند (ب) ماده (۱) قانون برگزاری مناقصات مشمول مفاد این قانون هستند.

ماده ۱۲. دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است متن شکایت ارجاع‌شده به هیأت، عناوین مستندات درخواستی هیأت و متن رأی نهایی صادره را در پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات منتشر نماید.

تبصره - دبیرخانه موظف به تطابق یا عدم تطابق مندرجات پایگاه است؛ اما در هر صورت مسئولیت صحت مطالب با دستگاه مناقصه‌گزار است.

ماده ۱۳. آئین‌نامه اجرائی این قانون ظرف سه ماه پس از ابلاغ، بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر سیزده ماده و دوازده تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ شانزدهم اسفند ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی. علی لاریجانی

شماره: ۲۲۰۴۵۸
تاریخ: ۱۴۰۲/۱۱/۲۹
ساعت: ۱۷:۲۳
موضوع: ...
فوری: ...

جمهوری اسلامی ایران
معاونت حقوقی ریاست جمهوری

معاونت تحقیقات، آموزش و حقوق شهروندی

بسمه تعالی

کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و شرکتهای دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی
موضوع: برگزاری کارگاه آموزشی شیوه برگزاری مناقصه در قراردادهای مشارکت و سرمایه‌گذاری
با سلام و احترام؛

همچنانکه مستحضرد «قانون برگزاری مناقصات» مبین احکام ناظر بر شیوه انعقاد قراردادهای بخش عمومی است. لذا آگاهی دقیق از مفاد این قانون در خصوص شیوه انعقاد قراردادهای دولتی به منظور جلوگیری از تضییع بیت‌المال و حقوق دولت ضروری است. نظر به اینکه یکی از مهمترین اقسام قراردادهای دولتی: «مشارکت عمومی-خصوصی» می‌باشد و این قسم قراردادها نیز مبتنی بر قانون می‌بایست منعقد گردد، این معاونت در راستای رسالت آموزشی خویش و پیرو بخشنامه شماره ۱۳۵۴۶۲ مورخ ۱۴۰۱/۸/۱ معاون محترم حقوقی رئیس جمهور در نظر دارد به منظور تسهیل و ترویج صحیح قراردادهای سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در اجرای امور و پروژه‌های بخش عمومی (اعم از دولتی و عمومی غیردولتی) با همکاری «مرکز آموزش مدیریت دولتی» و «کمیسیون احداث و خدمات فنی و مهندسی اتاق ایران» (متولی امر بخش خصوصی کشور) کارگاه آموزشی «شیوه برگزاری مناقصه در قراردادهای مشارکت و سرمایه‌گذاری» را برگزار نماید.

لازم به ذکر است کارگاه مزبور از ساعت ۸/۳۰ الی ۱۲/۳۰ روز سه‌شنبه ۱۵ اسفندماه در محل سالن اجتماعات «اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران» به آدرس (تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان موسوی، پلاک ۱۷۵) برگزار می‌گردد. بنابر مراتب فوق شایسته است اسامی ۲ نفر از کارکنان ذربط را تا روز چهارشنبه ۹ اسفند به این اداره کل (به شماره تلفن: ۶۴۳۷۵۲۳۶) اعلام نموده تا اقدامات لازم جهت فراهم نمودن مقدمات شرکت افراد در این کارگاه و صدور گواهی آموزشی رسمی مشترک معاونت حقوقی و سازمان اداری و استخدامی صورت پذیرد.

محمد حسن پور
مدیرکل دفتر اطلاع‌رسانی و آموزش‌های
حقوقی کارشناسان و شهروندان

رونوشت :

جناب آقای دکتر میری؛ رئیس مرکز آموزش مدیریت دولتی جهت استحضار

جناب آقای دکتر غماهی؛ معاون محترم تحقیقات، آموزش و حقوق شهروندی جهت استحضار

جناب آقای دکتر عبادی؛ معاون محترم هماهنگی و برنامه‌ریزی امور حقوقی دستگاه‌های اجرایی جهت استحضار

جناب آقای مهندس حسن‌زاده؛ رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران جهت استحضار

«عقد»:

پیوند حقوقی (میان چند شخص). تعهد شخصی در برابر شخص دیگر.

«معامله»:

«عقد» برای دادوستد، عقد معوض، عقد تجاری (با انگیزه‌ی تجاری)

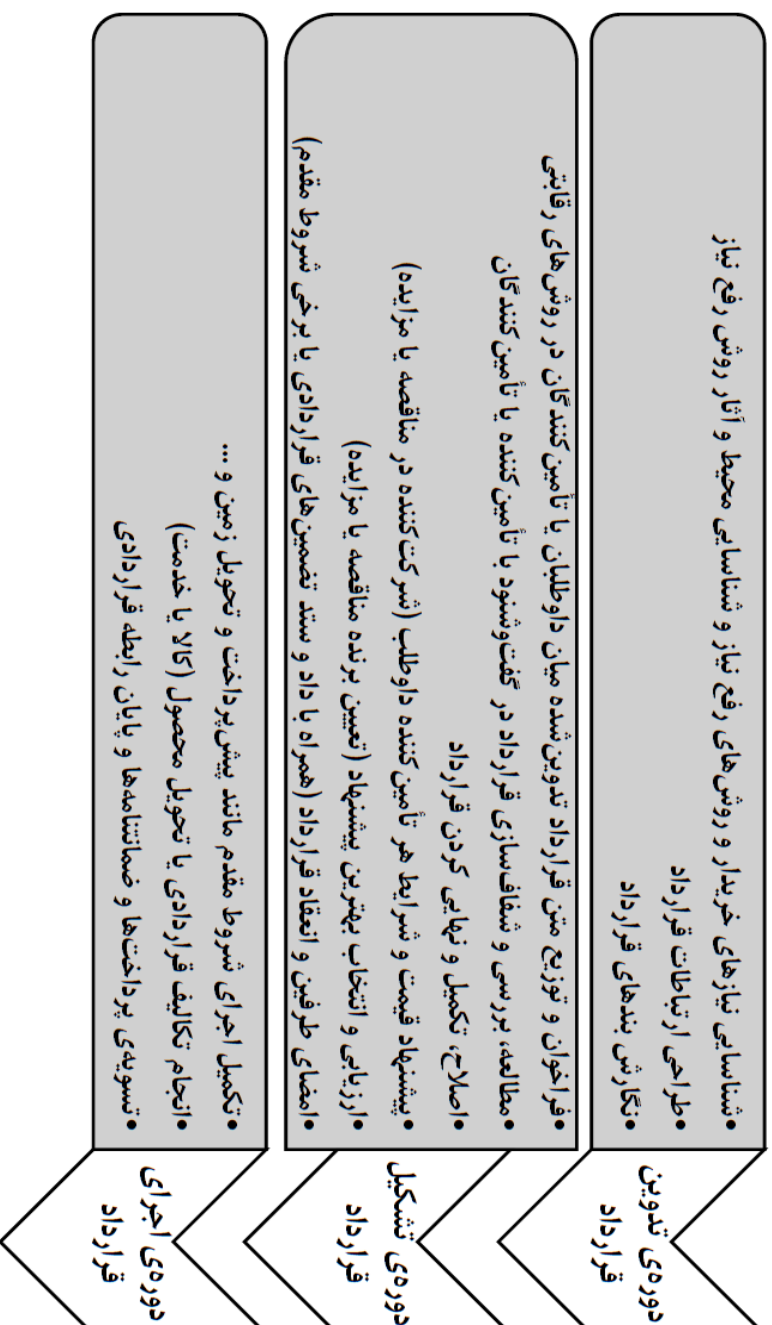
«قرارداد»: نوشته با امضای طرفهای «معامله»

«قرارداد همسانی»: «پیمان» (تکرار، تکیه، کثرت)	
موافقتنامه	شرط عام یا عمومی ۱
	شرط عمومی ۲
	شرط عمومی ۳
	شرط خصوصی یا اختصاصی ۱
پیوست‌ها	شرط اختصاصی ۲

امضای طرف دوم

امضای طرف نخست

شکل ۱. نسبت و رابطه فرایندی سه دوره عمر قرارداد

بخش «معاملات دولتی» از «قانون محاسبات عمومی کشور» (۱۳۶۱)
ماده ۷۹ - **معاملات** وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی **اعم** از خرید و فروش و اجاره و استجاره و پیمانکاری و اجرت کار و **غیره** (به استثنای مواردیکه مشمول مقررات استتخدامی می‌شود) باید بر حسب مورد از **طریق مناقصه** یا **مزایده** انجام شود.

جعل لفظ «مسابقه» نوعی عقبگرد است، رقابت یا بر سر **کاهش** (معیار اعلان شده از قبل) است یا بر سر **افزایش** آن.

۸۰- ... ۸۱- ... ۸۲- ... ۸۳- ... ۸۴- ... ۸۵- ... ۸۶- ... ۸۷- ... ۸۸- ...

ماده ۸۹ - نحوه انجام معاملات و تشریفات مناقصه و مزایده و سایر مقررات اجرایی مواد ۷۹ الی ۸۸ این قانون **بهموجب قانونی خواهد بود که به تصویب مجلس شورای اسلامی** خواهد رسید.

تشریفات ارجاع باید به مجلس عرضه شود و سپس در مجلس بررسی و سرانجام ابلاغ شود و نیز نظارت.

صفحه اصلی / اخبار / قلمروی «مناقصه» در نظام حقوقی کشور تبیین شد

۱۴۰۱/۱۲/۲۳ - ۱۴۰۲/۰۱/۲۳ - تعداد بازدید: ۳۲ - تعداد بازدید کننده: ۱۱

قلمروی «مناقصه» در نظام حقوقی کشور تبیین شد

دستجبهی آمیخته

نخست > اخبار > قلمروی مناقصه در نظام حقوقی کشور تبیین شد

قلمروی مناقصه در نظام حقوقی کشور تبیین شد

اشتراک گذاری

قواعد و مقررات موضوعه (به عنوان نهادی قدرتمند) رفتار و فضا را شکل می دهند؛
قوانین و مقررات محیط کسب و کار کشور را شکل می دهند.

نمونه ای از این قوانین و مقررات

بند ۲ ماده ی ۱۰ قانون «آیین نامه ی معاملات دولتی» (مصوب ۱۳۴۹) است :

«دستگاه مناقصه گزار در رد هر یک یا تمام پیشنهادهای مختار است.»

آیا نمی توانستند و آیا شایسته و منصفانه نبود که بگویند:

«اگر هر کس را رد کرد دلایل رد کردن وی را ارائه می دهد» ؟

نمونه‌ی دیگر بند ۴ ماده‌ی ۱۰ «آیین‌نامه‌ی معاملات شهرداری پایتخت» (۱۳۵۵):

«شهرداری در رد یک یا تمام پیشنهادهای مختار است،
در این صورت سیردهای مسترد خواهد شد.»

نمونه‌ی دیگر بند ۵ ماده‌ی ۵ «آیین‌نامه‌ی مالی شهرداریها» (۱۳۴۶):

«شهرداری در رد یا قبول هر یک از پیشنهادهای مختار است.»

آیا نمی‌توانستند و آیا شایسته و منصفانه نبود که بگویند:

«هر کس را اگر رد کرد، دلایل رد کردن وی را راییه می‌دهد» ؟

نمونه‌ای دیگر از قوانین و مقررات ماده‌ی ۳۱ آیین‌نامه‌ی معاملات دولتی (مصوب ۱۳۴۹):

« ماده ۳۱ - در قرارداد نکات زیر باید قید گردد:

۲- ترتیب عمل و میزان خسارت در مواردی که برنده‌ی مناقصه در انجام تعهدات جزئاً یا کلاً تأخیر نماید.»

آیا نمی‌توانست و آیا شایسته و منصفانه نبود بگوید:

« تعیین میزان خسارت در مواردی که هریک از طرفین (چه بخش عمومی چه طرف قرارداد او) در انجام تعهدات تأخیر نماید، » ؟

نمونه‌ی دیگر قوانین و مقررات:

بند ۷ ماده‌ی ۲۳ «آیین نامه‌ی معاملات شهر داری پایتخت»:

ماده ۲۳ - در قرارداد نکات زیر باید قید گردد:

«۷- ترتیب عمل و میزان خسارت در مواردی که برنده‌ی مناقصه در انجام تعهدات جزئاً یا کلاً تأخیر نماید.»

آیا نمی‌توانست و آیا شایسته و منصفانه نبود بگوید:

« تعیین میزان خسارت در مواردی که هریک از طرفین (چه بخش عمومی چه طرف قرارداد او) در انجام تعهدات تأخیر نماید، » ؟

رویکرد نوین و عادلانه در «قانون برگزاری مناقصات» (۱۳۸۳)

« ماده ۱۰ - تامین منابع مالی

الف - انجام معامله به هر طریق مشروط بر آن است که دستگاههای موضوع بند «ب» مادهی «۱» این قانون به نحو مقتضی نسبت به پیش بینی منابع مالی معامله در **مدت قرارداد** اطمینان حاصل و مراتب در اسناد مرتبط شده باشد.

ب - موضوع پیش بینی منابع مالی و نحوه ی ضمان تاخیر تعهدات برای انجام معامله باید به صراحت در شرایط و **اسناد مناقصه** از سوی دستگاه مناقصه گزار قید و **تعهد** شود.»

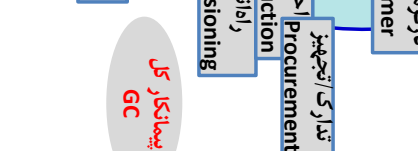
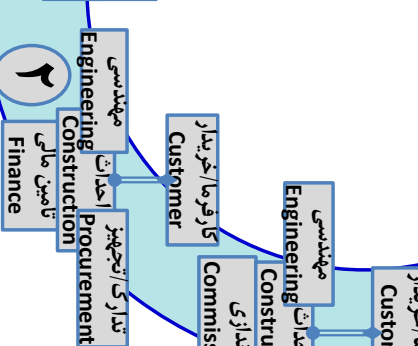
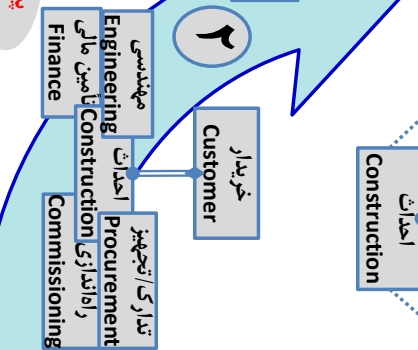
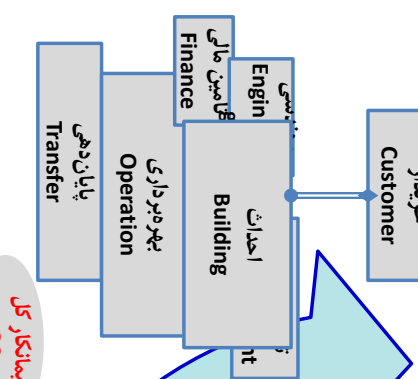
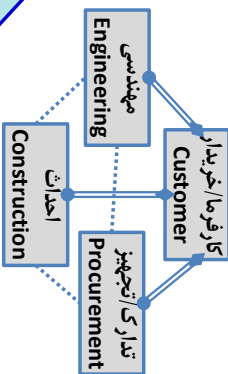
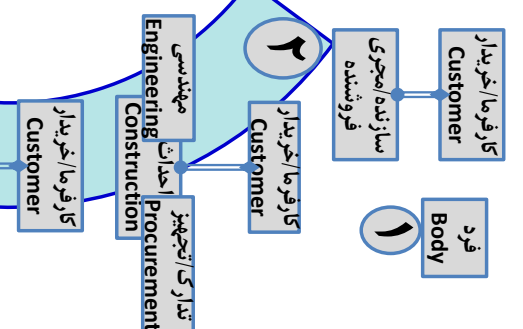
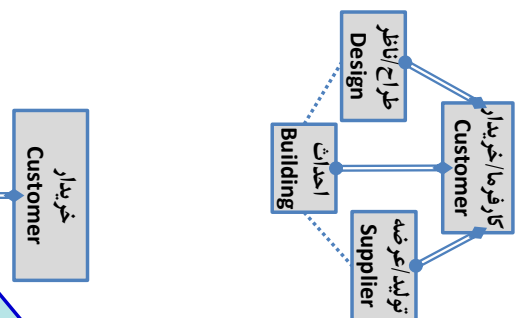
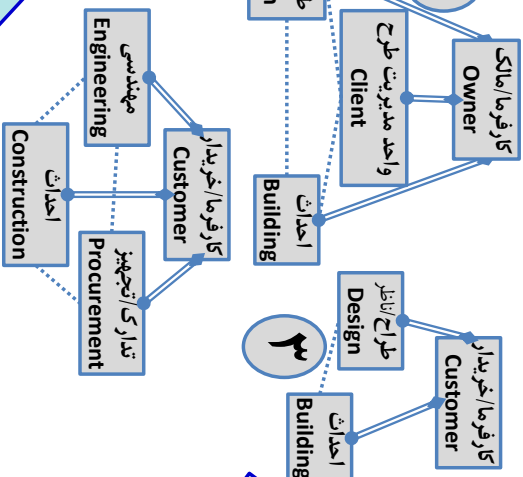
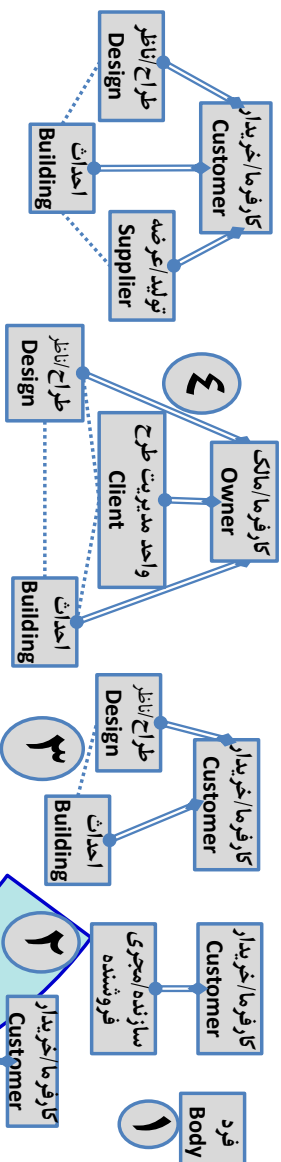
دقیق بگیریم: متن عقب مانده است یا نظامات اداری و فرهنگی؟

ماده ۱۰ - تأمین منابع مالی

الف - انجام معامله به هر طریق مشروط بر آن است که دستگاه‌های موضوع بند (ب) ماده (۱) این قانون به نحو مقتضی نسبت به پیش‌بینی منابع مالی معامله در مدت قرارداد اطمینان حاصل و مراتب در اسناد مرتبط قید شده باشد.

ب - موضوع پیش‌بینی منابع مالی و نحوه ضمان تأخیر تعهدات برای انجام معامله باید به صراحت در شرایط و اسناد مناقصه از سوی دستگاه مناقصه‌گزار قید و تعهد شود.^(۱)

۱ - از نظریه ۷/۳۵۵۱ - ۱۳۸۴/۵/۲۹ ح.ق. منظور قانونگذار از کلمات «ضمان تأخیر تعهدات» در بند «ب» ماده ۱۰ قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۱۷، اخذ تضمین کافی توسط دستگاه مناقصه‌گزار از مناقصه‌گر می‌باشد.

پیمانکار کل
GC

پیمانکار کل
GC

۳ هدفی که در «قانون برگزاری مناقصات»، توانستند منصوص (صاحب متن) یا دارای مکان و لنگر (انکور) شوند:

۱. توجه به مرغوبیت محصول
اثر بخشی معامله و پس از آن **قیمت**

۲. ایجاد تعادل حقوقی
استوار کردن جایگاه بخش خصوصی (عدالت)

۳. دسترسی عمومی مردم به اطلاعات (شفافیت)

اصول اجرایی قانون برگزاری مناقصات

در «فرایند برگزاری مناقصه» باید ۴ اصل یا نکته‌ی کلیدی را رعایت کنیم:

در این ستون، اصول چهارگانه (۱. مرغوبیت، ۲. قیمت، ۳. توان و ۴. درستکاری) معرفی شده‌اند.

۱. مهمترین اصل در هر مناقصه این است که در طول مناقصه، مناقصه‌گزار اطمینان یابد با تأمین‌کننده‌ای قرارداد خواهد بست که محصول آن تأمین‌کننده، نیاز آن مناقصه‌گزار را رفع خواهد کرد. در هر مناقصه (یک مرحله‌ای یا دو مرحله‌ای)، نخست باید مناقصه‌گزار

مطمئن شود: محصولی (اکالا یا خدمت) می‌خرد که به درش خواهد خورد. باید مناقصه‌گزار مطمئن شود: محصولی می‌خرد که دارای مطمئن مورد نظر و مندرج در اسناد مناقصه^۱ یا قابل قبول طبق شرایط و اسناد مناقصه^۲ هست؛ از جمله، مطمئن شود: محصول بواقع کیفیت مورد نظر و مندرج در اسناد مناقصه^۱ یا قابل قبول طبق شرایط و اسناد مناقصه^۲ هست؛ از جمله، مطمئن شود: محصول بواقع و در زمان مورد نظرش به دستش می‌رسد. «کیفیت مورد نظر (طبق اسناد مناقصه)» داشتن یا «قابل قبول طبق

شرایط و اسناد مناقصه» بودن را، به‌طور کوتاه و دقیق مرغوبیت می‌نامیم. پس می‌گوییم: هدف یا اصل نخست در فرایند مناقصات اطمینان از مرغوبیت است. اصل اطمینان از «مرغوبیت» را اصل اول مناقصه یا «اصل مرغوبیت» می‌نامیم.

اصول اجرایی قانون برگزاری مناقصات

۲. دومین اصل که باید در فرایند مناقصه به آن توجه کرد، این است که: مناقصه‌گذار اطمینان باید بابت محصولی که به دست خواهد آورد، مبلغ اضافه یا غیرضروری نخواهد پرداخت و بلکه فقط «کمترین قیمت متناسب» (متناسب با مرغوبیت) را خواهد پرداخت. یعنی اگر در فرایند مناقصه معلوم شود «مرغوبیت» (کیفیت مورد نظر طبق اسناد مناقصه) با قیمت کمتری نیز در دسترس است، مناقصه‌گذار باید با آن قیمت کمتر قرارداد ببندد. تنها دلیل قابل قبول برای کنار گذاشتن قیمت کمتر، این است که اثبات شود: با آن قیمت کمتر، تحویل محصول «مرغوب» دیگر ممکن نخواهد بود.^۲ اصل دوم که در رتبه‌ی دوم و پس از «اصل مرغوبیت» (اصل اول) جای می‌گیرد را «اصل کاهش قیمت» یا به اختصار «اصل قیمت» می‌نامیم. این اصل به معنی اطمینان از کاهش قیمت (کاهش هزینه) است. [مرغوبیت یعنی همه‌ی اوصافی که خریدار را راغب به خرید می‌کند.]

اصول اجرایی قانون برگزاری مناقصات

۳. اصل سوم: روشن شد برگزاری مناقصه مجموعه‌ای از تلاش‌ها است برای اطمینان کافی از **مرغوبیت** و **قیمت**؛ البته برای اطمینان یافتن از مرغوبیت(اصل اول) و کاهش قیمت(اصل دوم) باید بررسی‌های دقیقی انجام دهیم اما درعین حال باید در این وقت نیز اندازه را نگه داریم. مثلا نباید ۱۵۰ میلیون تومان صرف یک بررسی در مناقصه کنیم برای آنکه جلوی خطایی در قرارداد را بگیریم که در صورت وقوع آن خطا، فقط ۱۰۰ میلیون خسارت مالی وارد خواهد شد. یسا مثلا نباید ۳۰ روز به زمان مناقصه اضافه کنیم تا با بررسی بیشتر در آن ۳۰ روز، مناقصه‌گری را پیدا کنیم که فقط محصول را ۱۵ روز زودتر تحویل بدهد. قاعده یا اصل سوم در فرایند مناقصه، این است که: **میان منابعی که صرف فرایند مناقصه می‌شود(مانند زمان، نیروی انسانی و هزینه‌ی آزمایش یا دستمزد) و مخاطرات قراردادی که به ازای صرف آن منابع، کاهش خواهد یافت، توازن اقتصادی ایجاد کنیم**. این اصل را اصل توازن منابع مصرفی مناقصه با دستاوردهای مناقصه، یا به اختصار «اصل توازن» می‌نامیم.

اصول اجرایی قانون برگزاری مناقصات

۴. اصل چهارم: در رعایت ۳ اصل «مرغوبیت»، «قیمت» و «توازن» باید اصول اخلاقی مانند عدالت را رعایت کنیم. اصول اخلاقی بنیان حقوق و پشتیبانی آن است. **درستکاری** و رعایت اصول اخلاقی در سراسر فرایند مناقصه لازم است. پایبندی به قواعد یا اصول اخلاقی یا یکپارچه‌ساختن عمل شخص (سازمان) با شعارهایش را **یکپارچگی (integrity)** نیز می‌توان نامید. «**اصل درستکاری**» یا یکپارچگی، در شفافیت و پیش‌بینی‌پذیری فرایند مناقصه مصداق می‌یابد که باید در تمامی فرایند مناقصه رعایت شود.

هدف ر شوه OECD-2014 گزارش شوه خواری

بهبود پیاپی، یک الگوی بهسازی است که دارای چرخه‌های پی‌درپی طراحی، اجرا و بازنگری است.

این الگو شامل دوره‌های پیاپی استقرار و بررسی مجدد است و مسیر آن بر روی دو محور متعامد که محور افقی آن زمان و محور عمودی آن سطح کیفیت است به صورت پلکانی رسم می‌شود و

نه به صورت خط مستد که فرشتهایی برای استقرار مقرردهی قبلی، در طی آن وجود ندارد. در «علوم کیفیت» و «نظامات مدیریت کیفیت» با تصریح تفاوت این دو رویکرد، شکل پیاپی استقرار و بازنگری را «**Continual Improvement**» و شکل پیوسته‌ی تغییرات را «**Continuous Improvement**» نامیده‌اند.

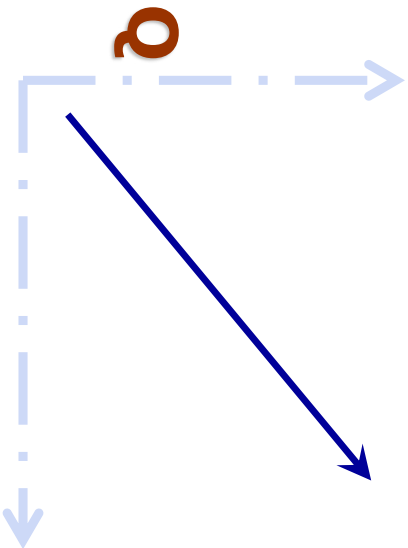
معمولاً مترجمان هر دو را «بهبود مستمر» ترجمه کرده‌اند،

اما با توجه به تفاوت این دو رویکرد بهتر است

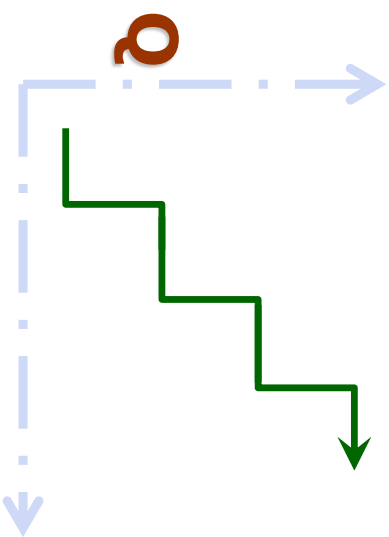
اولی را «بهبود پیاپی» و

دومی را «بهبود پیوسته» ترجمه کنیم.

آنچه در اصلاح قوانین و مقررات لازم است، «بهبود پیاپی» است.

**Continuous
Improvement**

**Continual
Improvement**

پیام‌های آموزشی
را در صفحات زیر دنبال کنید

 <https://eitaa.com/amouzesahnahad>
 <https://ble.ir/amouzesahnahad>
 <https://qql/iri.ir>
 www.lri.ir